Ազգ
Azg armenian daily
17 ՄԱՐՏ 1995 ՈՒՐԲԱԹ # 49 (803)

Հայաստանում ռուսաստանյան ռազմակայանի մասին պայմանագիրը ստորագրվեց Մոսկվայում

Երեկ Մոսկվայում Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը և Հայաստանի նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը ստորագրեցին Հայաստանում ռուսաստանյան ռազմակայանի մասին պայմանագիրը: Ըստ այդ պայմանագրի, որը ստորագրվել է 25 տարի ժամկետով, նախատեսվում է Հայաստանի Հանրապետությունում տեղակայված ՌԴ մոտոհրաձգային գնդին տալ ռազմակայանի կարգավիճակ: ՌԴ նախագահի մամուլի ծառայության գնահատմամբ պայմանագիրը կնպաստի շրջանում խաղաղության և կայունության ամրապնդմանը: ՀՀ նախագահը մեկօրյա այցի ընթացքում հանդիպեց նաև ՌԴ արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրևի հետ: Լևոն Տեր-Պետրոսյանին այցի ընթացքում ուղեկցում էին պետնախարարներ Վազգեն Սարգսյանը, Արմենակ Ղազարյանը, արտգործնախարար Վահան Փափազյանը և պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը:

ԼՈՒՐԵՐԻ ՀՈՍՔԻՑ

Բ. Արարքցյան. Մենք շահագրգռված ենք Ուկրաինայի հետ ավանդական կապերի վերականգնման մեջ

«Հայաստանը շահագրգռված է Ուկրաինայի հետ ավանդական կապերի վերականգնման մէջ, որոնք վերջին տարիներու ընթացքում զարգացում չեն ունեցել»: Այս մասին մարտի 16-ին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին տված հարցազրույցի ժամանակ հայտարարել է Հայաստանի Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, որը չորեքշաբթի երեկոյան երկօրյա պաշտոնական այցով ժամանել է Կիև: Նրա ասելով, Հայաստանը պատրաստ է ստորագրելու բարեկամության և համագործակցության միջպետական պայմանագիրը, ինչպես նաև արտադրատեխնիկական կոոպերացմանը, գիտության և մշակույթի ոլորտներին վերաբերող մի շարք համաձայնագրեր:

«Այժմ Հայաստանը, նշել է Գերագույն խորհրդի նախագահը, անչափ շահագրգռված է Ուկրաինայի ծանր մեքենաշինական, քիմիական և փայտամշակման արդյունաբերության արտադրանքի ստացման մեջ»: Բաբկեն Արարքցյանի կարծիքով, «Հայաստանը և Ուկրաինան փոխադարձ հետաքրքրություն են ներկայացնում միմյանց համար»:

Որոշ փորձագետներ չեն բացառում, որ Հայաստանի խորհրդարանական պատվիրակության Ուկրաինա կատարած այցի ժամանակ կքննարկվեն ռազմական տեխնիկայի ոլորտում համագործակցելու հարցեր:

Հայաստանից ժամանած պատվիրակությունը բանակցություններ կվարի Ուկրաինայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Ալեքսանդր Մորոզի, Ուկրաինայի կառավարության ղեկավարի պաշտոնակատար Եվգենի Մարչուկի հետ:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀՌԱԿ 4-րդ համագումարը կլինի բաց ի տարբերություն նախորդների

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունից տեղեկացրին, որ գարնանը կկայանա կուսակցության չորրորդ համագումարը, որը կքննարկի նախընտրական աշխատանքներին վերաբերող հարցեր և կընդունի մի շարք բանաձևեր: ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի վկայությամբ, ի տարբերություն անցած մի քանի տարվա, երբ կուսակցությունը Հայաստանում կայացման փուլ էր ապրում, առաջիկա և մյուս բոլոր համագումարները բաց կլինեն:

ԼՏ

Հանցանքների աճը սպառնում է Ռուսաստանի տնտեսությանը

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՄԱՐՏ, ԻՄԱ-ՊՐԵՍ-ՍՆԱՐՔ: Ռուսաստանի Դաշնությունում հանցագործությունների աճը թիվ մեկ աղետն է դարձել ռուսական տնտեսության համար: Այն ավելի մեծ սպառնալիք է, քան տնտեսական խնդիրները: Այս մասին նշվել է մարտի 16-ին Ռուսաստանի Պետդումայում անցկացված «կլոր սեղանում»: Մի շարք փորձագետների տվյալներով, օրական Ռուսաստանում կատարվում է 10-12 միլիոն հանցագործություն: Տնտեսության կապիտալի 60 տոկոսը և ձայնի իրավունք տվող արժեթղթերի 80 տոկոսը գտնվում է քրեական կառույցների ձեռքում:

ՓԱՐԻԶ

Ժակ Շիրակը ներկայացրեց իր նախընտրական պլատֆորմը

Հայաստանը դեռևս գտնվում է 13 «ամբաստանյալների» ցուցակում

[illegible]
Սեփ. թղթակից, Փարիզ

Փարիզի քաղաքապետ, Ազգային ժողովի պատգամավոր, նախկին վարչապետ, առաջիկա ապրիլ ամսին տեղի ունենալիք նախագահական ընտրություններում RPR (Գոլիստ) կուսակցության թեկնածու Ժակ Շիրակը այսօր առավոտյան ժամը 11-ին հանդես եկավ 65 րոպե տևած ընդարձակ մի ճառով, որ փաստորեն նրա նախընտրական պլատֆորմի արտաքին քաղաքականության մասին ներկայացումն էր: Նշանավոր «Մերիդիան» հյուրանոցի դահլիճում շուրջ 1000 հոգու ներկայությամբ, որոնցից մոտավորապես 300-ը լրագրողներ, Փարիզի քաղաքապետը «Ֆրանսիան Եվրոպայում և աշխարհում» ընդհանուր վերտառության տակ ներկայացրեց իր պատկերացումը Ֆրանսիայի ուղեգծելիք արտաքին քաղաքականության, Եվրոպական միության, համաշխարհային հարցերում ունեցած պատասխանատվության մարզերում:

Գոլիստ ղեկավարը «ուժեղ Եվրոպայում ուժեղ Ֆրանսիա» հարցի մասին խոսելիս մասնավորապես անդրադարձավ ֆրանս-գերմանական հարաբերությունների կարևորությանը և ցանկացավ Եվրոպայում տնտեսական և ֆինանսական միության անհրաժեշտությունը, չմոռանալով նաև համաեվրոպական պաշտպանության հարցը: Ըստ նրա, Ֆրանսիան պետք է վերսկսի 1992 թ.-ին ընդհատված միջուկային փորձարկումները:

Ժակ Շիրակը իր ճառում մեծ կարևորություն տվեց նաև Ռուսաստանի հետ հարաբերությունների խնդրին: Նրա կարծիքով, Ֆրանսիան պետք է թիկունք կանգնի վերակառուցման, ժողովրդավարացման և իրավական պետության ստեղծելու Ռուսաստանի ճիգերին: «Մենք Ռուսաստանին պետք է հիշեցնենք, ասաց Շիրակը, որ եվրոպական երկրների ընտանիքին մաս կազմելը նրա առաջ պարտավորություն է դնում հարգելու մեր հասարակաց կանոնները»:

Տես # էջ 3

ԲԱՔՈՒ

Ադրբեջանը քաղաքացիական պատերազմի սեմին

Հուսեյնովը այժմ էլ գործակցում է Մութալիբովի հետ

ԲԱՔՈՒ, 16 ՄԱՐՏ, ԻՄԱ-ՊՐԵՍ-ՍՆԱՐՔ, BBC: Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիևը մարտի լույս 16-ի գիշերը ժողովրդին ուղղված դիմումով ելույթ է ունեցել տեղական հեռուստատեսությամբ: Նա Ադրբեջանի ներքին գործերի նախարարի հրամանագրով կազմակերպված հանրապետական ոստիկանության հատուկ նշանակության ջոկատի գործողությունները համարել է պետական հեղաշրջման փորձ, որի հեղինակներն են Այազ Մութալիբովը և Սուրաթ Հուսեյնովը: Նրա խոսքերով, օմոնականների ղեկավարները Մահիր և Ռովշան Ջավադովները անտեսում են բանակցությունների սեղանի շուրջ նստելու և առճակատումը խաղաղ ճանապարհով լուծելու առաջարկությունները: Ալիևը նաև հավաստիացրել է, որ պատրաստ է ներել խռովարարներին, երբ նրանք վայր դնեն զենքը:

Միաժամանակ լուրեր են ստացվել, որ ավարտվել է ավարտվել մարտի 16-ի գիշերը Բաքվի արվարձանում գտնվող օմոնականների հենակայանի վրա ձեռնարկված գրոհը: Ճիշտ է, Ադրբեջանի ՆԳՆ-ից ԻՄԱ-ի թղթակցին հայտնել են, որ լուրը չի համապատասխանում իրականությանը: Մինչդեռ, ըստ որոշ տվյալների, օմոնականները հանրապետության մի շարք շրջաններում արդեն տիրացել են իշխանությանը: Ադրբեջանի ՆԳ փոխնախարար Ռովշան Ջավադովը ադրբեջանական «Խաբար-սերվիս» գործակալությանը հայտարարել է, որ հավանաբար կփորձի գրավել մայրաքաղաք Բաքուն: Նա Ալիևին անվանել է ադրբեջանական ժողովրդի ամենամեծ թշնամի՝ վերջինիս մեղադրելով 1994 թ.-ի ձմեռային ռազմական միջոցառումների ձախողման և ավելի քան 10 հազար զինվորների զոհվելու մեջ:

«Երկրի ներկայիս ղեկավարի քաղաքականությունը, որի դրսևորումներն են բռնապետականությունը, կաշառակերությունը և բարեկամ-ծանոթների հովանավորչությունը, Ադրբեջանը տանում է կործանման: Նա պետք է կանգնի դատարանի առջև», նշել է Ջավադովը ավելացնելով, որ երբ մոտ օրերս Ալիևը կամավոր չհեռանա պաշտոնից, օմոնը ուժով կստիպի նրան դիմել այդ քայլին: Ադրբեջանի նախագահի, ինչպես նաև խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիևի հրաժարականներից հետո պետք է ձևավորվի կոալիցիոն կառավարություն:

Բրիտանական Բի Բի Սի ռադիոկայանը երեկ գիշեր հաղորդեց, թե ամբողջ օրվա ընթացքում ընդհարումներ շարունակվել են ապստամբ օմոնականների և Ալիևին հավատարիմ ուժերի միջև: Ռադիոկայանի քաղաքական մեկնաբանի կարծիքով, Ադրբեջանը գտնվում է քաղաքացիական պատերազմի սեմին:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դինիի կառավարությունը վերապրեց

ՀՌՈՄ, 16 ՄԱՐՏ, BBC: Փրկելու համար 12 միլիարդ դոլլարի իր այս տարվա բյուջեն, որի մեջ նախատեսված են մի շարք հարկերի զգալի հավելումներ, Իտալիայի վարչապետը խորհրդարանից պահանջել էր վստահության քվե դնել այն: Այսօր կայացավ խորհրդարանի նիստը, որի ընթացքում 6 ձայնի տարբերությամբ հաստատվեց վարչապետի ներկայացրած բյուջեն:

Հռոմի պապի շրջագայությունը 2000-ամյակի նախաշեմին

Քրիստոնեության 2000-ամյակի նախաշեմին Հռոմի Հովհաննես Պողոս Երկրորդ պապը մտադիր է մեծ ճամփորդություն կատարել դեպի սրբազան երկիր՝ Աբրահամի, Մովսեսի, Պողոս Առաքյալի հետքերով և այցելել Իրաք, Հորդանան, Սիրիա և Իսրայել: Այս մասին, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի տեղեկատվության համաձայն, մարտի 16-ին Հռոմի և Երուսաղեմի միջև կայացած հեռուստակամուրջի ընթացքում հայտնել է Սուրբ աթոռի մամլո ծառայության ղեկավար Հոակին Նավարո Վալսը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Զոհվել է նախագահ Մենեմի որդին

Չորեքշաբթի օրը ավիափլուզման ժամանակ ողբերգաբար զոհվել է Արգենտինայի նախագահ Կառլոս Մենեմի որդին: 26-ամյա Կառլոս Ֆակունդո Մենեմը վարել է այն ուղղաթիռը, որը վթարի է ենթարկվել Արգենտինայի մայրաքաղաքից 220 կիլոմետր հեռավորության վրա:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՊՀ

Գագաուզների որոշումը հակասում է Մոլդովայի օրենքներին

«Մոլդովպրեսը» հաղորդում է, Մոլդովայի հարավ-արեւմուտքի ինքնավար տարածաշրջանի՝ Գագաուզիայի խորհրդարանը մարտի 16-ին որոշում է ընդունել իր տարածքում չանցկացնել իշխանության տեղական մարմինների ընտրություններ, որոնք Մոլդովայում նշանակված են ապրիլի 16-ին: Պատգամավորները որոշել են ինքնավարությունում տեղական ընտրություններ անցկացնել միայն այն բանից հետո, երբ Գագաուզիայում կընտրվի սեփական օրենսդիր մարմին՝ ժողովրդական ժողով: Մոլդովայի խորհրդարանի հանձնաժողովներից մեկի նախագահ Եվգենի Ռուսուի կարծիքով, Գագաուզիային տրամադրված հատուկ իրավական կարգավիճակը Մոլդովայի օրենքներին հակասող նման որոշումներ կայացնելու իրավունք չի նախատեսում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Չեչենները ամրապնդում են պաշտպանությունը

Չեչնիայում ապօրինի զինված կազմավորումների ղեկավարությունը շատ միջոցներ է ձեռնարկում դիմադրության արեւելյան գոտու ամրապնդման համար: Անցած օրը գրոհայինները շարունակել են Չեչեն Աուլ բնակավայրից հարավ գտնվող տարածքն իրենց վերահսկողության ներքո վերադարձնելու փորձերը: Այս մասին ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին մարտի 16-ին հայտնել է Մոզդոկում Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության մամլո կենտրոնի ներկայացուցիչ գնդապետ Օլեգ Միխայլովը:

Մամլո կենտրոնի տվյալների համաձայն, համադաշնային ուժերի հրետանու ներգործության ներքո գրոհայինների պահեստազորը մեծ կորուստներ է կրել և չի կարողացել ճեղքել-անցնել դեպի Չեչեն Աուլից հարավ Արգուն գետի ափին մարտեր մղող ապօրինի կազմավորումների ջոկատները:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Ղազախստանի խորհրդարանական ճգնաժամը նրա ներքին գործն է»

Ռուսաստանի ԱԳՆ պաշտոնական ներկայացուցիչ Գրիգորի Կարասինը «ներքին բնույթի» է համարել Ղազախստանի քաղաքական վերջին իրադարձությունները: Նա իր երկրի անունից հույս է հայտնել, որ հարևան պետության խորհրդարանական ճգնաժամը կհաղթահարվի սահմանադրական ճանապարհով, իսկ հաջորդ խորհրդարանական ընտրությունները կանցնեն օրենքի չափանիշներին և հանրաճանաչ ժողովրդավարական սկզբունքներին համապատասխան:

«Մոսկվան գոհունակությամբ է ընդունել Ղազախստանի արտգործնախարար Կասիմժոմարտ Տոկաևի մարտի 12-ի հայտարարությունն այն մասին, որ Ղազախստանի Հանրապետության ստանձնած միջազգային պարտավորությունները ուժի մեջ են իրենց ողջ ծավալով», նշել է ռուս դիվանագետը:

ՍՆԱՐՔ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Լ. Բարխուդարյան. Կընդունվի, թե ոչ, դեսբյուջեն կիրացվի

Երեկ Հայաստանի Գերագույն խորհրդի 20-25 պատգամավորներ անկոտրում կամք ցուցաբերեցին եւ 4,5 ժամ, առանց ընդմիջման լսեցին էկոնոմիկայի ու ֆինանսների նախարարներին, կենտրոնական բանկի նախագահին, եւ բնականաբար կվորում չունենալու պատճառով, առանց որեւէ քվեարկության փակեցին նիստը՝ մնացյալը թողնելով երկուշաբթի օրվա արտահերթ նիստին: Այն, որ 12.30-ին մի կերպ ապահովվեց կվորում, իսկ հետո դահլիճը աստիճանաբար դատարկվեց, մի անգամ եւս ցույց տվեց, թե պատգամավորները որքանով են հետաքրքրված պետական բյուջեով, սոցիալ տնտեսական զարգացման ծրագրով եւ դրամավարկային քաղաքականությամբ: Համենայնդեպս, զեկուցողներն էլ փորձում էին խուսանավել այն հասուկենտ հարցերից, որոնք հասցեագրվում էին իրենց:

Օրինակ, էկոնոմիկայի նախարարը հրաժարվեց ասել, թե կոնկրետ որքանով է կրճատվելու ուսիկանների քանակը, իսկ ֆինանսների նախարարը չասաց, թե բյուջեից ինչքան գումար է նախատեսվում աղետի գոտու համար: Լեւոն Բարխուդարյանը փոխարենը հայտարարեց, թե 1995 թ.-ի բյուջեն 1994-ի դեսբյուջեից կտարբերվի նրանով, քանի որ դեֆիցիտը կկրճատվի երկու անգամ: Բացի այդ, նաեւ կնվազեն պետության կողմից տրվող դոտացիաների ծավալները, իսկ 1995 թ.-ի դեսբյուջեի դեֆիցիտն ամբողջությամբ կֆինանսավորվի ոչ ինֆլյացիոն աղբյուրների՝ ՀԲ-ից ստացվող վերակառուցողական վարկի եւ ԱՄ-ի միջպետական վարկի հաշվին: Պետական բյուջեի ծախսերի ծավալը նախատեսվում է հասցնել 130.120,7 մլն. դրամի: Կենտրոնական բանկի նախագահ Բագրատ Ասատրյանը, արդեն մեզ հայտնի գնահատականներին ավելացրեց եւս մեկը, նշելով, թե 1995-ին ի տարբերություն նախորդ տարվա, կենտրոնական բանկը կաշխատի կառավարության հետ կազմված միասնական ծրագրով: Նա չմոռացավ նշել, որ մշակվել է «ոսկու տենդերի մասին օրենք»: Բայց, ավելի հետաքրքիր գնահատականներ տրվեցին, խորհրդարանի միջանցքում ծավալված լրագրողների եւ նախարարների անկաշկանդ զրույցի ժամանակ: էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Եղիազարյանն ասաց, որ հույս ունի, թե ներկայացված 1995 թ.-ի սոցիալ տնտեսական ծրագիրը կընդունվի, իսկ եթե չընդունվի, ոչինչ չի կարող անել: Լեւոն Բարխուդարյանն ավելի իրատես գտնվեց, եւ ասաց, թե դեսբյուջեն չընդունվելու դեպքում, միեւնույն է, այն կկատարվի, ինչպես 1994-ին: Զրույցի մեջ մտավ նաեւ քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը, որը մեզ հայտնեց, թե մայրաքաղաքին անհրաժեշտ 40 մլրդ. դրամի փոխարեն դեսբյուջեով նախատեսված է ընդամենը 13 մլրդ. դրամ: Իսկ դա նշանակում է, որ աղքատությունից մինչեւ քեռուցում ամեն ինչ կկատարվի 1/3-ով: Ֆինանսների նախարարը օգտագործելով առիթը, նաեւ հերքեց մամուլում տպագրված այն լուրերը, թե ինքը կառուցում է 15 × 25 չափի առանձնատուն: Պարզվում է, Լեւոն Բարխուդարյանի 6 անձից բաղկացած ընտանիքն ապրում է վարձով մի հին սենյականոց բնակարանում: [illegible] մի նորություն էլ. ֆինանսների նախարարությունը «Կազրում» [illegible] ծերի պատմության հետ [illegible] չունի: Սա նախարարի միայն [illegible] կարծիքն է:

ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՍԿԵՎԻՉՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, ՀՅԴ գործունեության կասեցման վերաբերյալ Հայաստանի Գերագույն դատարանի հայտնի որոշումից եւ դաշնակցության լրատվական միջոցների փակումից հետո հակասական լուրեր են պտտվում այն առթիվ, թե ի՞նչ ճակատագրի է արժանացել լրատվական այդ միջոցների գույքը: Այդ առթիվ երեկ «Լրագրի» խմբագրությունում կայացած մամուլի ասուլիսում «Երկիր» օրաթերթի նախկին գլխավոր խմբագիր, ներկայումս ՀՅԴ պաշտոնաթերթ «Դրօշակի» խմբագիր Աղվան Վարդանյանն այն կարծիքը հայտնեց, թե անհրաժեշտ է այդ առնչությամբ վերջ տալու նպատակով լրատվական միջոցների ներկայացուցիչներից կազմել մի հանձնախումբ, գնալ ԱԱՊՎ եւ պարզել գույքի ճակատագիրը: Ինչպես կարծում ենք, որ պարզագույն այդ միջոցառումը մեծապես կնպաստի իրականության բացահայտմանը եւ վերջ կդնի հանրապետությունում շրջող լուրերին: Ինչ վերաբերում է բուն ասուլիսին, ապա տեղեկացնենք, որ պրն. Վարդանյանը նախապես դիմել էր «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթին եւ Հայաստանի ժուռնալիստների միությանը խնդրելով թույլ տալ այնտեղ կազմակերպել մամուլի ասուլիս, սակայն երկու դեպքում էլ մերժում էր ստացել:

Անդրադառնալով պետության դաշնակցության նկատմամբ վերաբերմունքին եւ ՀՅԴ կասեցման վերաբերյալ որոշմանը, պրն. Վարդանյանը հայտարարեց, թե դաշնակցությունը ժողովրդավար կուսակցություն է եւ գործելու է բացառապես օրենքի սահմաններում, ու թեեւ իշխանությունները փորձել եւ փորձում են Հայաստանում ստեղծել դաշնակցական այնպիսի կառույց, որն ամբողջովին կառավարելի լինի, սակայն դա չի հաջողվի: Ինչ վերաբերում է ՀՅԴ պաշտոնաթերթերի «Երկիրի» եւ «Ազատամարտի» փակմանը, ապա պրն. Վարդանյանի խոսքերով, արդեն իսկ դրանց փակման մեթոդները եւ առկա մտայնությունը բացառում է այն հնարավորությունը, թե դրանք կարող են վերագրանցվել որպես անկախ լրատվական միջոցներ եւ շարունակել գործել, մանավանդ որ արդեն իսկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Պաշտոնական մամուլի վերագրանցումը բացառվո՞ւմ է

ամբողջ գույքը բռնագրավված է: Բացի այդ, քանի որ փակվել է նաեւ «Միքայել Վարանդյան» տպարանը, իսկ այսօր Հայաստանում գործնականում միայն մի տպարան կա, դա եւս լուրջ խոչընդոտներ է հարուցում, քանի որ ըստ պրն. Վարդանյանի, հայտնի են բազմաթիվ դեպքեր, երբ այս կամ այն պաշտոնյան պարտադրել է տպարան եւ արգելել այս կամ այն թերթի տպագրությունը:

Բնականաբար, «Դրօշակի» խմբագիրն անդրադարձավ նաեւ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն հայտարարությանը, թե կաթողիկոսական ընտրություններում այսօր ամենահարմար թեկնածուն Գարեգին Բ-ն է: Պրն. Վարդանյանի կարծիքով, իշխանությունների միջամտությունն, անշուշտ, ցանկալի չէ, ու թեեւ այդ միջամտությունն անկասկած որոշակի նպաստներ է հետապնդում, այնուհանդերձ, ըստ պրն. Վարդանյանի, նման հայտարարության հիմնական պատճառն այն է, որ Գարեգին Բ-ն միակ կաթողիկոսն է, եւ նախագահը հաշվի է առել նրա արժանիքները: Իսկ եկեղեցու միասնությունը ոչ թե միանգամյա գործողություն է, այլ գործընթաց:

Ա. Բ.

ՏԱՄԱՌՈՏ

Գյումրի. Երկրաշարժից հետո հանձնվել է 539 բնակելի շենք

Գյումրիի քաղխորհրդի բնակշահագործման բաժնի տվյալներով, երկրաշարժից հետո Գյումրիում շահագործման է հանձնվել 539 բնակելի շենք (մոտ 6000 բնակարան), 110 բնակարան գյումրեցիներին է նվիրել Ավստրիան, վթարային համարվող 140 շենքերում ժամանակավոր բնակության թույլտվություն է տրվել: Այս ամենը պետական ֆոնդի միահարկ տների հետ միասին կազմում է Գյումրիի պետական բնակարանային ընդհանուր ֆոնդը: Այս ֆոնդից արդեն դուրս են եկել 650 բնակարան (ամբողջի մոտ 10 տոկոսը), որը սեփականաշնորհվել է: Գյումրիում դեռ կան 19500 անօթեւան ընտանիքներ:

ՆՏ

Կարմիր խաչը օգնում է գտնել պատերազմում կորածներին

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի երեւանյան գրասենյակից «Նոյյան տապան» գործակալությանը տեղեկացրին, որ 1994թ. հուլիս-դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում արգելափակվածների եւ այլ անձանց մասին Կարմիր խաչը ստացել է 391 տեղեկություն, որոնցից 331-ը տրամադրվել է Հայաստանում բնակվող հասցեատերերին:

ՆՏ

Գարնան աշխատանքները՝ լայն թափով

Արարատյան հարթավայրում արդեն սկսվել են վաղահաս կարտոֆիլի տնկի աշխատանքները: Միայն Էջմիածնի եւ Մասիսի շրջաններում կատարվել է ավելի քան 300 հա ցանք: Ընթացքի մեջ են այգեբացի եւ պտղատու ծառերի էտի աշխատանքները: Ջերմոցներում սկսվել է սածիլվող կուլտուրաների՝ պոմիդորի, պղպեղի, սմբուկի, կաղամբի ցանքը:

ԱԳՐՈՊՐԵՍ

Պարտք ունեցողները կզրկվեն ոռոգման ջրից

1994 թվականին ոռոգման նպատակով տրված ջրի դիմաց հանրապետությունում գանձվել է վարձի 50 տոկոսը: Ջուր օգտագործողների կողմից պետք է կատարվի նաեւ 1995 թվականի կանխավճարը: Օրերս հարցը կքննարկվի ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության կոլեգիայի նիստում, որտեղ պետք է ներկայացվի պարտքերը չմարող շրջաններին ոռոգման ջրի մատակարարումից զրկելու առաջարկը: ՀՀ կառավարության որոշմամբ այս տարվա մարտի 11-ից ջրի 1 խմ-ի սակագինը սահմանվել է 5 դրամ: Պարտքերի վճարումը հնարավորություն կտա իրականացնել նախապատրաստական աշխատանքներ: ԱԳՐՈՊՐԵՍ

ԵՐԵՎԱՆ

Ազգային համաձայնության դաշինքը պահանջում է չեղյալ հայտարարել 1921 թ. ռուս-թուրքական պայմանագիրը

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի հինգ ընդդիմադիր կուսակցությունների բլոկը՝ Ազգային համաձայնության դաշինքը գտնում է, որ 1921 թ. մարտի 16-ի ռուս-թուրքական պայմանագիրը, որի հետեւանքով դարձավ Հայաստանի տարածքային մասնատումը, պետք է չեղյալ հայտարարվի: Դաշինքի մեջ մտնող քաղաքական կազմակերպությունների անունից այս հայտարարությամբ հանդես եկավ ԱԻՄ Ք-ի ղեկավար Պարույր Հայրիկյանն այսօր Ռուսաստանի դեսպան Անդրեյ Ուռնովի հետ հանդիպման ժամանակ: Նշելով 1921 թ. այդ փաստաթղթի ստորագրման եւ հետագայում Ադրբեջանի կազմում Լեռնային Ղարաբաղ եւ Նախիջեւան կազմավորումների հայտնվելու ուղղակի կապը, Պարույր Հայրիկյանը ընդգծեց, որ Թուրքիայի հետ պայմանագիրն ստորագրվել է բոլշեւիկյան Ռուսաստանի կողմից եւ չի արտացոլում ժողովրդավարական Ռուսաստանի ու Հայաստանի ներկա հարաբերությունները:

Ազգային համաձայնության դաշինքը Ռուսաստանի դեսպանին խնդրեց նախագահ Բորիս Ելցինին հանձնել նամակ, որտեղ ներկայացված են տվյալ հարցի նկատմամբ ընդդիմադիր կուսակցությունների բլոկի մոտեցումները:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Փոփոխություններ զինապարտության օրենքում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: ՀՀ Գերագույն խորհրդի ներքին գործերի եւ պաշտպանության հանձնաժողովի փորձագետներն այսօր ծանոթացան պաշտպանության նախարարության այն առաջարկությունների քննարկմանը, որոնցով նախատեսվում է փոփոխել զինապարտության մասին ՀՀ օրենքի որոշ հոդվածներ: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեց հանձնաժողովի փորձագետ Բագրատ Կանայանը, օրինակ, օրենքի թիվ 24 հոդվածը, որով նախատեսվում է զառամյալ ծնողների հետ ապրողին զինվորական ծառայությունից ազատել այլ հասցեում բնակվող ուրիշ որդիների կամ որդու առկայության դեպքում, նոր խմբագրությամբ չի ազատում զորակոչից: Հանձնաժողովը կշարունակի աշխատանքը:

«Երեւանին մարզի կարգավիճակ տալու առաջարկությունն անընդունելի է»

«ՀՀ ԳԽ-ի սահմանադրական հանձնաժողովի ներկայացրած նախագիծը, ըստ որի Երեւանին տրվելու է մարզի կարգավիճակ, անընդունելի է: Ինչ է մարզ կոչվածը եւ ինչ է իրենից ներկայացնում մեզ ոչ ոք չկարողացավ բացատրել: «Ըստ իս, մարզը պետական կառավարման ձեւ է եւ ոչ թե պետական կառուցվածքի, եւ «մայրաքաղաք-մարզ» կարգավիճակը բխում է ոչ թե բնակչության, այլ ղեկավարության շահերից», հայտնել է Երքաղխորհրդի օրինականության եւ իրավակարգի պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ Գուրգեն Ավետիսյանը: Ըստ նրա, կառավարման նախկին մեխանիզմը ջախջախելու փոխարեն պետք է ուղղակի կատարելագործել, ստեղծել անցումային կամուրջ: Իսկ մարզի կարգավիճակ ունենալու դեպքում Երեւանը ամբողջական ներկայացուցչական մարմին չի ունենա, այսինքն՝ չեն լինի մայրաքաղաքի բյուջե, տեղային հարկեր, տուրքերը հաստատող եւ վերահսկող օղակ: «Հաշվի առնելով, որ Երեւանը համայն հայության մայրաքաղաքն է, պետք է ունենա իրեն հատուկ կարգավիճակ՝ վայել իր դիրքին, դեմքին, պատմական, սոցիալական, տնտեսական եւ մշակութային նշանակությանը: Անկախ այն հանգամանքից, թե ինչ կարծիքի է ԳԽ սահմանադրական հանձնաժողովը, մենք մերը պնդելու ենք», եզրափակել է Գ. Ավետիսյանը:

ՆՏ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Մեսախս» միավորման տնօրենը պարզաբանում է

Մեր թերթի նախորդ համարներից մեկում տեղեկացրել էինք, թե «Մեսախս» հայկական արտադրական միավորումում արդեն մի քանի ամիս է, ինչ աշխատավարձը տրվում է ծխախոտի տեսքով, ինչն այնքան էլ լավ չի ընդունվում միավորման աշխատակիցների կողմից եւ դժգոհությունների տեղիք է տալիս: Այս առթիվ միավորման գլխավոր տնօրեն Արշալույս Հովհաննիսյանից տեղեկացանք, թե «Մեսախսը» 1994 թ. ունեցել սեփական միջոցներ (դեբիտորական պարտք) 45 մլն դրամի, որից 6 մլն-ը (13.3 տոկոսը) ստացվել է ծխախոտի տեսքով: Ընդ որում ստացված ծխախոտը ոչ մեկին չի պարտադրվել, այլ դրվել է դրամարկղում եւ առաջարկվել 70 դրամով աշխատավարձի դիմաց (շուկայում այն ավելի թանկ արժե): Հոդվածում այն կարծիքն էինք հայտնել, թե հիմնարկի ղեկավարությունն ինքը կարող էր իրացնել ծխախոտը եւ որպես աշխատավարձ վճարել դրամ: Ըստ պրն. Հովհաննիսյանի, այդպիսի փորձեր իսկապես արվել են ծխախոտը վաճառվում է համապատասխան խանութներում:

Տեղեկացանք նաեւ, որ 1994 թ. ընթացքում «Մեսախս» միավորման աշխատակիցներին տրվել է 37 մլն 555 հազար դրամի աշխատավարձ եւ 2 մլն 386 հազար դրամի նյութական խրախուսման ֆոնդեր: Բացի այդ, սոցիալական զարգացման ֆոնդին է ուղղվել 16 մլն 718 հազար դրամ (այդ թվում մանկապարտեզների պահպանմանը, Շահումյանի շրջանի գաղթած ազատամարտիկների ընտանիքներին եւ այլն): Ու թեեւ այսօր արտադրական մեծ հնարավորություններ ունեցող «Մեսախս» միավորումն աշխատում է իր հզորությունների միայն 10 տոկոսի չափով, այնուհանդերձ միջին աշխատավարձն այստեղ փոքր-ինչ ավելի բարձր է, քան հանրապետության միջինը: Իսկ այս տարվա առաջին երկու ամսվա ցուցանիշները վկայում են, որ եթե այսպես շարունակվի, ապա նախորդ տարվա համեմատ միավորումը կարձանագրի զգալի աճ: Համենայնդեպս, գլխավոր տնօրենը հավաստիացրեց, թե համապատասխան պայմանների առկայության դեպքում միավորումը կարող է աշխատել նախկին հզորությամբ եւ արտադրել այնքան, ինչքան պետք է:

Իսկ այն, որ ներկայիս ծանր պայմաններում նման հեղինակություն ունեցող միավորումը կարողանում է գոյատեւել եւ արտադրանք տալ, դրա համար կարելի է ուրախ լինել: Հավատացնում ենք:

Ա. Բ.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակություն և տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը ՊՕՂՈՍ ԳԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Չեչենական պատերազմը կարող է վերածվել կովկասյանի

Գրեթե երեք ամիս է, ինչ շարունակվում է Չեչնիայի տարածքում «սահմանադրական կարգուկանոնի հաստատման» գործընթացը: Հիմա, երբ դաշնակցային զորքերի ռազմական գործողությունները արդեն մոտենում են ավարտին, ի հայտ է եկել բուն Չեչնիայից դուրս «չեչենական ճգնաժամի» ծավալման սպառնալիք:

Մասնագետներին հայտնի է, որ Չեչնիան նույնիսկ 1991 թ. իր անկախության հռչակումից հետո մնաց զուտ էթնիկական համայնքություն: Չէ որ գաղտնիք չէ, որ դրանից հետո Մոսկվայում ջանում էին չխոսել Չեչնիայի մասին, ասես այն գոյություն չուներ: Չեչնիան դե յուրե չճանաչելով, Ռուսաստանը շուտով սկսեց զբաղվել նոր հանրապետության Ինգուշիայի ստեղծմամբ: Չճշտվեցին Չեչնիայի հետ Ինգուշիայի հարցերը, մինչդեռ Ինգուշիայի հարավում ռուս սահմանապահները կանգնած են ռուս-վրացական սահմանում: Չեչնիային չի ճանաչել ոչ մի պետություն:

Մինչդեռ Չեչնիայի խնդիրը ամբողջությամբ ծառացած էր Հյուսիսային Կովկասի ամբողջ տարածքում: Հիշեցման կարգով ասեմ, որ չեչենները կռվում էին այդ շրջանի գրեթե բոլոր թեժ կետերում, մասնակցելով լեզգիների, Հարավային Օսիայի, օս-ինգուշական, վրաց-աբխազական հակամարտություններին: Չեչենները Վրաստանի քաղաքացիական պատերազմին ակտիվորեն մասնակցում էին նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմից: Իհարկե, այդ ամենը որոշակի դեր խաղաց չեչեն ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության բարձրացման մեջ: Չեչնիայի պետական կառուցվածքի հարցերը անտեսանաբար մղվեցին երկրորդ պլան: Առաջին պլանում հայտնվեցին զուտ ռազմական հարցերը: Պատահական չէ, որ հենց գեներալի կոչում ունեցող Ջոհար Դուդաևը ընտրվեց Չեչնիայի նախագահ: Նա լիովին արդարացրեց ժողովրդի վստահությունը: Չեչնիան Հյուսիսային Կովկասում կենտրոն դարձավ այնտեղի կազմակերպությունների համար, ինչպիսին են Կովկասի ժողովուրդների համադաշնությունը, Կովկասյան տունը: Այդ կազմակերպությունների գործունեությունն ընդգրկում է հիմնականում Հյուսիսային Կովկասի ժողովուրդների փոխհարաբերությունների զարգացման զուտ ռազմական և մարդասիրական հարցեր: Ինչպես տեսնում ենք, դարձյալ առկա է զուտ էթնիկական մոտեցում և ոչ մի քայլ չի արվել իրավաքաղաքական հիմնավորված պետական հարաբերությունների ուղղությամբ:

Ինքը Ջոհար Դուդաևը, Չեչնիան ղեկավարում էր զինվորական ձևով: Օրինակ, 1993 թ. սկզբներին նա վերացրեց Չեչնիայի գյուղատնտեսության նախարարի պաշտոնը այն պատճառաբանությամբ, թե նախկին նախարարը կաշառք էր վերցնում: Պակաս դեր չխաղաց «անկախ» Չեչնիան Հյուսիսային Կովկասում իսլամական դիրքերի ամրապնդման գործում: Եվ այդ առումով զարմանալի չէ, որ քրիստոնյա Աբխազիան հանուն իր անկախության Վրաստանի դեմ պայքարում էր կանաչ դրոշով:

Լրատվական գործակալությունները այն ժամանակ տարբեր երկրների քաղաքագետների կարծիքներ էին մեջբերում առաջացող Հյուսիսային Կովկասում նոր պետական միավորման Կովկասի ժողովուրդների համադաշնության ստեղծման մասին: Դա տեղի չունեցավ միանգամայն հասկանալի պատճառներով: Ամենայն հավանականությամբ, ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո նաև Ռուսաստանի Դաշնության փլուզումը տեսնելու ցանկությունը շատ մեծ էր:

Չեչնիայի հարցը, պատկերավոր ասած, այժմ արդեն միայն Չեչնիայի հակամարտություն չի նշանակում: Հայտնի է, որ էթնիկ չեչեններ են ապրում Դաղստանում (Խասավյուրտի շրջան), որտեղ վերջին իրադարձությունների կապակցությամբ, տեղացի դիտորդների կարծիքով, իրավիճակը դառնում է պայթյունավտանգ: Բազմաթիվ էթնիկ չեչեններ են ապրում Արևելյան Վրաստանում: Մասնագետների կարծիքով, նրանք այստեղ 1860-ական թվականներին ընդունել են քրիստոնեություն և արդեն 19-րդ դարի վերջին անցկացված մարդահամարում նշված էին որպես վրացական բնակչություն: Վրաստանի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ Զվիադ Գամսախուրդիայի օգտին այդ բնակչության գործունեությունն ակնհայտ էր: Պաշտոնական Թբիլիսին ջանում է չխոսել այդ մասին, որպեսզի հանրապետությունում չստեղծի լարվածության նոր օջախ: Չեչնիայի վերջին իրադարձություններից հետո Վրաստանի այդ շրջանում ես կուտակվել են Չեչնիայից եկած բազմաթիվ փախստականներ, ինչը հանրապետության ղեկավարությանը հիմնավոր մտահոգություն է պատճառում:

Զգալի թվով էթնիկ չեչեններ են ապրում Ստավրոպոլի, Կրասնոդարի երկրամասերում, Ինգուշիայում, Հյուսիսային Օսիայում: Չեչենական մեծ սփյուռք կա նախկին ԽՍՀՄ-ի մնացյալ տարածքում: Չեչենական գրեթե ամբողջ սփյուռքը բոլոր թևերով կապված է Չեչնիայի հետ:

Այնպես որ, վերոհիշյալ բոլոր փաստերը վկայում են, որ Չեչնիայից Ջոհար Դուդաևի զորամիավորումների դուրս մղումը հենց կարող է դառնալ այն «կովկասյան պատերազմի» սկիզբը, որով Ռուսաստանի ամբողջ հանրությանը վախեցնում էին չեչենական ճգնաժամի ընթացքում: Իրավիճակը կարող է վերահսկողությունից դուրս գալ հենց Դաղստանում, որտեղ էթնիկական կազմը առավել խայտաբղետ է: Դատեցեք ինքներդ, եթե այսպես շարունակվի, ապա Դաղստանում չեչեն փախստականների թիվը կհասնի մոտ 200 հազարի, իսկ դա իր հերթին կմեծացնի սոցիալական լարվածությունը և կբարդացնի ներքին մթնոլորտը:

Գրեթե նույնպիսի իրավիճակ է ստեղծվել նաև Չեչնիային սահմանակից հյուսիսարևելյան Վրաստանում:

Ամեն դեպքում անիմաստ է Չեչնիայի հակամարտության բնութագրման մեջ իսպառ բացառել էթնիկական կողմը, ինչպես դա անում են ռուսաստանցի բոլոր դիտորդները:

Մեր կարծիքով, առաջացող Չեչնիայի շուրջը լարվածության նոր օջախների ծնունդը բացառապես ռազմական բնույթ կունենա, թեպետ երևույթին, այդ գոտիներում արտակարգ դրության հայտարարումից հետո: Այս կապակցությամբ տեղին է վերհիշել օս-ինգուշական հակամարտությունը, որը մինչև օրս կարգավորված չէ, բայց պարբերաբար երկարաձգվող արտակարգ դրության ժամկետները թույլ են տալիս վերահսկել իրավիճակը:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Պայթյունավտանգ իրադրություն. Իշխանությունները մատնացույց են անում օտարերկրացիներին

Թուրքիայի խոշորագույն քաղաք Ստամբուլում շարունակվում են կիրակի երեկոյան Գազի Օսման փաշա թաղամասում կատարված ահաբեկչական գործողության հետևանքով ծայր առած խռովությունները: Չորեքշաբթի օրը, երբ հողին էին հանձնվում ցուցարարների և անվտանգության ուժերի միջև տեղի ունեցած ընդհարումների ժամանակ զոհվածների դիակները, արյունալից դեպքերի թատերաբեմ դարձավ այս անգամ քաղաքի ասիական ափում գտնվող Ումրանիե թաղամասը: Իշխանությունների կողմից կիրառվող բռնությունները բողոքարկելու նպատակով փողոց դուրս եկած մոտ 500 հոգի բախվեցին ոստիկանության հետ, որի արդյունքում սպանվեց 4 և վիրավորվեց 25 մարդ: Դեպքի կապակցությամբ ասիական ափի մի շարք թաղամասերում արտակարգ դրություն մտցվեց և բնակիչներին արգելվեց ժամը 18-ից հետո փողոց դուրս գալ: Նախակրթական և միջնակարգ դպրոցներում պարապմունքները դադարեցվեցին մինչև իրադրության կայունացումը:

Նույն օրը մոտ 1500 հոգուց բաղկացած մեկ այլ խումբ երթ կազմակերպեց Գազի Օսման փաշա թաղամասից մինչև Ոսկեղջյուր ծովածոցը, ճանապարհին քարկոծելով ոստիկանատները, ոստիկանական մեքենաները և խանութների ցուցափեղկերը: Այս անգամ զոհեր չեն եղել:

Անկարգությունների հետագա ծավալումը կանխելու նպատակով քաղաք են բերվել հատուկ զորամիավորումներ, որոնք պարեկություն են սահմանել քաղաքի պայթյունավտանգ թաղամասերում:

Չորեքշաբթի երեկոյան կայացավ Թուրքիայի Ազգային անվտանգության խորհրդի արտահերթ նիստ վարչապետ Թանսու Չիլլերի գլխավորությամբ, որին մասնակցում էին միայն ուժային նախարարությունների ներկայացուցիչները և բանակի բարձրաստիճան սպաները: Այնուհետև նիստի հավաքվեց նաև նախարարների խորհուրդը, որտեղ Չիլլերը նախարարներին ներկայացրեց մշակված հրատապ միջոցառումների ծրագիրը:

Ուշագրավ է, որ պաշտոնական Անկարան սույն իրադարձությունների ետևում շարունակում է փնտրել ինչ-որ արտաքին ուժերի, որոնք, իբր թե «Թուրքիայի առաջընթացից անհանգստացած» և «Եվրոպայի հետ նրա ինտեգրացումը խանգարելու» նպատակով «անջատողականության» և «միջազգային ահաբեկչության» սերմեր են ցանում երկրում: Թե Չիլլերը և թե Պակիստանում գտնվող Դեմիրելը իրենց կազմակերպած մամուլի ասուլիսներում անդադար մեղադրում են հարևան երկրներին՝ առանց կոնկրետ երկրի անուն տալու: Քավության նոխազի որոնումների մեջ են նաև թուրքական լրատվական միջոցները, որոնք մեղադրում են ներքին գործերի նախարարության աշխատակիցներին սադրիչ գործողություններով ցուցարարներին բռնության դիմելու համար: Մասնավորապես պահանջում են ներքին գործերի նախարար Նահիթ Մենթեշեի հրաժարականը:

Իշխանություններն ու մամուլը ժողովրդին համառորեն ներշնչում են, թե իբր անկարգություններն ընթանում են նախապես մշակված սցենարով և հրահրվում են արտասահմանից հատուկ այս նպատակով ուղարկված սադրիչների կողմից նրանց անմիջական մասնակցությամբ: Այս առիթով չափազանց վտանգավոր մի հայտարարությամբ հանդես եկավ թուրքական հեռուստատեսությունը: Չորեքշաբթի ուշ ժամերին եթեր կայացրած իր մեկնաբանության մեջ նա զանգվածներին կոչ էր անում «ուշադիր լինել ամբոխի շարքերը թափանցող օտարների հանդեպ, ովքեր անկարգությունները հրահրելուց հետո անհետանում են, դեմ առ դեմ թողնելով ժողովրդին և անվտանգության ուժերը»:

Այսպիսով առկա է Թուրքիայի համար արդեն սովորական դարձած ահաբեկչական գործողությունների հետևանքով ծնունդ առած վրդովմունքը օտարերկրացիների դեմ ուղղելու միտումը, ինչը կարող է հարևան երկրներից (նաև առևտրական նպատակներով) Թուրքիա ժամանած զբոսաշրջիկների դեմ իսկական մարդաորսի վերածվել: Չի բացառվում, որ ցասման ալիքը միտումնավոր ուղղվի երկրի ոչ մահմեդական ազգաբնակչության դեմ:

Ինչևէ, Չիլլերի առանց այն էլ անկայուն կառավարությունը վերջին իրադարձությունների կապակցությամբ հայտնվել է խիստ վտանգավոր կացության մեջ, և անկարգությունների հետագա ծավալումը կարող է օրակարգի հարց դարձնել հերթական ռազմական հեղաշրջումը, ինչի մասին դեռ տարեսկզբին նախազգուշացնում էր Դեմիրելը:

ՄՈՒՐԱԴ ԲՈՋՈԼՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ռուս-ուզբեկական միջպետական համաձայնագրերի ստորագրումը ձախողվեց

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ-ԻՄԱ ՊՐԵՍ: Մարտի 14-ին նախատեսված ռուս-ուզբեկական միջպետական համաձայնագրերի ստորագրումը տեղի չունեցավ: Ինչպես «ԻՄԱ-պրես»-ին հայտնեց «Ռոսկոնտրակտ» կոնցեռնի աշխատակից Ալեքսանդր Կրասիկովը, բանակցությունների սկզբում Ուզբեկստանի փոխվարչապետ Յուրի Պեյգինը հայտարարել է, թե Տաշքենդը պատրաստ է արտահանել 300 տոննա բամբակ, բայց դրա կեսը՝ համաշխարհային գներով (1 տոննայի դիմաց 2240 դոլլար): Դրանից հետո հանդիպումը ընդհատվել է, համաձայնագրի ստորագրումը հետաձգվել անորոշ ժամկետով: Մինչդեռ հումքի սուր պակասի պատճառով այսօր բնականոն ռեժիմով աշխատում են Իվանովոյի մարզի 40 տեքստիլ ձեռնարկություններից միայն երեքը:

Թաթարիա. Խաղաղ հեղաշրջո՞ւմ

ԿԱԶԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: «Մարտի 5-ը Թաթարիայում դարձավ պետական խաղաղ հեղաշրջման սկիզբը, երբ իշխանության գլուխ է անցնում միայն հանրապետության նախագահին և նրա մերձավորագույն շրջապատին հաճելի նոմենկլատուրան», ՌԻԱ-ի թղթակցին հայտարարեց պետխորհրդի պատգամավորության նախկին թեկնածու, Կազանի մանկավարժական համալսարանի ռեկտոր Ռուզալ Յուսուպովը: Ինչպես հայտարարեց «Իրավահավասարություն և օրինականություն» ընտրական դաշինքի ղեկավարներից մեկը՝ Իլսուր Լաթիպովը, Թաթարիայում դեռևս նման ընտրություններ չեն եղել, որտեղ քվեարկության արդյունքներն այդքան խեղաթյուրված և բազմաթիվ այլ խախտումներ կատարված լինեին: Մարտի 18-ին Թաթարիայում տեղի կունենա պետխորհրդի և իշխանության տեղական մարմինների ընտրությունների երկրորդ փուլը: Ընտրատարածքներում պատգամավորական աթոռների համար կպայքարեն երկուական թեկնածուներ, որոնք ամենից շատ ձայներ են ստացել առաջին փուլում: Հանրապետության նոր խորհրդարանի 130 տեղերի կեսը դեռ թափուր է:

ԱՊՀ լրագրողները կծանոթանան ԱՄՆ-ի լրագրային բիզնեսին

Երեք շաբաթվա ընթացքում ԱՄՆ-ի լրագրային բիզնեսի տնտեսական հիմքերին հասու կլինի ԱՊՀ-ի լրագրողների այն խումբը, որը Վաշինգտոն է ժամանել ԱՄՆ-ի լրատվական գործակալության (Յուսիա) հրավերով: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, Ռուսաստանից, Բելառուսից, Հայաստանից, Ադրբեջանից, Վրաստանից, Ուզբեկստանից, Ղազախստանից և Թուրքմենստանից ժամանած թերթերի խմբագիրներն ու հրատարակիչները կծանոթանան գովազդի շուկայի գործառույթներին և տպագրական հրատարակությունների կառավարման արդի մեթոդիկային:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՓԱՐԻԶ

Ժակ Շիրակը ներկայացրեց իր նախընտրական պլատֆորմը

Հայաստանը դեռևս գտնվում է 13 «անբաղձալիների» ցուցակում

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է ԱՊՀ երկրների հետ վերջինիս հարաբերություններին, նա ասաց. «Մենք պետք է քաջալերենք նորանկախ երկրների հետ Ռուսաստանի ամուր կապերի հաստատումը փոխադարձ անկախության և յուրաքանչյուրի պետական շահերի հարգման պայմաններում»:

Խոսելով միջպետական կյանքում Ֆրանսիայի դերի մասին, Փարիզի քաղաքապետն անդրադարձավ Լիբանանի, աֆրիկյան մի շարք երկրների, Չեչնիայի հարցին, սակայն ոչ մի ակնարկություն չարեց Հայաստանի և ընդհանրապես կովկասյան երկրների մասին, ինչը, Արևելյան Եվրոպայի երկրները ներկայացնող լրագրողների, այդ թվում նաև «Ազգի» թղթակցի ուշադրությունից չվրիպեց:

Ճառախոսությունից հետո լրագրողներին առիթ տրվեց հարցումներ ուղղելու Ժակ Շիրակին և նրա կողքին նստած նույն կուսակցությունից պետական մարդկանց: «Ազգի» թղթակիցը, օգտվելով առիթից, իր հարցն ուղղեց Ազգային ժողովի խոսնակ Ֆիլիպ Սեգենին. «Ինչո՞ւ Հայաստանը դեռևս գտնվում է 1994 թ. հունվարի 27-ին Ֆրանսիայի ներքին գործերի նախարար Շարլ Պասկուայի հրամանագրած «անբաղձալի» (Fensible) 13 երկրների ցուցակում», որին Սեգենը ծիծաղելով պատասխանեց. «Այդ հարցը պետք էր ուղղեիք արտգործնախարար Ալեն Ժյուպեին, ինքն է դրա պատասխանատուն»: Իսկ երբ «Ազգի» թղթակիցը խնդրեց նրա անձնական կարծիքն այդ մասին, խորհրդարանի նախագահն անորոշ ասաց «Օ՜, գիտեք, բոլոր երկրներում էլ ահաբեկիչներ կան»: Այստեղ հերթը մերն էր բարձրաձայն ծիծաղելու:

Հիշեցնենք, որ «անբաղձալի» այդ 13 երկրների ցուցակում բացի Հայաստանից կան Աֆղանստանը, Ադրբեջանը, Կորեաները, Վրաստանը, Իրաքը, Իրանը, Հորդանանը, Լիբանանը, Սիրիան, Սուդանը, Եմենը և պաղեստինցիները: Այն ուժի մեջ է 1994 թ. ապրիլի 1-ից ի վեր և խիստ սահմանափակում այդ երկրների քաղաքացիների մուտքը և կեցը Ֆրանսիայում:

digitised by A.R.A.R.@

հարցազրույց

Ժիրայր Լիպարիտյան. «Ադրբեջանը հաշվի չի առնում համաշխարհային հանրության որոշումը»

Ամերիկացի բարձրաստիճան պաշտոնատար անձի Հայաստան կատարած այցը, վերջերս Ադրբեջանի կողմից հայ-ադրբեջանական սահմանում ռազմական գործողությունների ակտիվացումը, մարտի 20-ին Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորման ԵԱՀԿ հաշտարար առաքելության շրջանակներում Ստոկհոլմում նախատեսված հանդիպումը հիմնական առիթները դարձան ՀՀ նախագահի գլխավոր խորհրդական, արտակարգ և լիազոր դեսպան Ժիրայր Լիպարիտյանի հետ հարցազրույցի համար:

– Պարոն Լիպարիտյան, Դուք ինչպե՞ս եք գնահատում Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ լուծման առնչությամբ անցյալ շաբաթ Երևանում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչ Ջո Փրեսելի հետ կայացած բանակցությունների արդյունքները:

– Մենք այնպես հասկացանք, որ ԱՄՆ-ը, բացի հաշտության բանակցություններին աջակցելուց, հիմնականում շահագրգռված է մեկ հարցի լուծմամբ. վերացնել ԵԱՀԿ անվտանգության շրջանակներում Ստոկհոլմում կայանալիք հանդիպման նախօրեին ծագած խնդիրները: Եվ այստեղ հիմնական խոչընդոտը փաստորեն Բաքուն է, այսինքն հենց Բաքուն է փոփոխություններ կատարել իր դիրքորոշման մեջ: ԵԱՀԿ անդամ երկրների բոլոր ղեկավարների, այդ թվում Ադրբեջանի նախագահի ընդունած Բուդապեշտի փաստաթղթի համաձայն, ոչ միայն ամրագրվել է խաղաղապահ ուժեր ստեղծելու սկզբունքը, հավանություն ստացել հաշտարար ջանքերի զուգորդման ձևերի շարունակումը, այլև սահմանվել են հակամարտության կողմերը: Եվ այստեղ ամրագրված էր, որ Լեռնային Ղարաբաղը հակամարտ կողմ է: Իսկ դա նշանակում էր, որ Ղարաբաղը կարող է, նախ, դառնալ բանակցությունների լիիրավ մասնակից, ապա, ԼՂ ադրբեջանական համայնքի ներկայացուցիչը հավասար չի Ղարաբաղի ներկայացուցչին, քանի որ, երբ վերջինս ներկայացնում է քաղաքական միավոր (թեկուզ որպես չճանաչված պետություն), ապա առաջինը ընդամենը համայնք: Փաստորեն, ԼՂ-ն հակամարտության կողմ է մնում մինչև իր վերջնական կարգավիճակի պարզումը և նա իրավունք ունի բոլոր բանակցություններին մասնակցել իրավահավասար հիմունքներով: Բուդապեշտի փաստաթուղթը ենթադրում էր այդ ամենը: Բուդապեշտում որպես հիմք էր ընդունվել 1994 թ. մայիսի 12-ի զինադադարի համաձայնագիրը, և փաստաթուղթը ստորագրել էին հակամարտության երեք կողմերը, այդ թվում նաև Լեռնային Ղարաբաղը: Իսկ փետրվարի 6-ի մոսկովյան հանդիպման ժամանակ Բուդապեշտից հետո Ադրբեջանը հրաժարվեց ԼՂ-ն ճանաչել հակամարտ կողմ, ինչը փակուղի մտցրեց բանակցությունները: Այնուհետև Մինսկի խորհրդաժողովի համանախագահներ պարոնայք Լաֆինսկին և Էլիասոնը ստիպված եղան նամակ ուղարկել կողմերին, որի բովանդակությունը հանգում էր հետևյալին. հակամարտ կողմերի թիվը երեք է, որից երկու պետություններ Ադրբեջանը և Հայաստանը ճանաչված են, իսկ երրորդ կողմի՝ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը դեռ պետք է ճշտվի: Իսկ ԼՂ ադրբեջանական համայնքը հանդես կգա որպես շահագրգիռ կողմ: Այսպիսով, մենք ենթադրում ենք, որ պարոն Փրեսելի հիմնական առաքելությունն էր Բաքվին համոզել Բուդապեշտի փաստաթուղթը որպես հիմք ընդունել հետագա բանակցությունների համար: Եվ այս առումով ԱՄՆ պետդեպարտամենտի ներկայացուցչի առաքելությունը ապարդյուն եղավ, քանի որ, մեր ստացած տեղեկությունների համաձայն, չի հաջողվել համոզել Բաքվին, ինչը Ստոկհոլմի հանդիպման նախօրեին բանակցությունների համար դժվարություններ է ստեղծում:

– **Այսինքն կարելի է արձանագրել, որ ներկայումս խնդրի խաղաղ կարգավորման մեջ առաջընթացի փոխարեն տեղի է ունեցել նույնիսկ հետընթա՞ց թույլ:**

– Առաջընթաց կարելի է համարել թե հաշտարար ջանքերի զուգորդման առնչվող մի շարք հարցերի լուծումը և թե այն, որ միջազգային ընկերակցությունն ու ԵԱՀԿ-ն առավել իրատես մոտեցում են հանդես բերում խնդրի լուծման նկատմամբ: Ադրբեջանի դիրքորոշման նման անհամաչափ խստացումը անհարմար կացության մեջ է դնում նախևառաջ բանակցություններին մասնակցող ադրբեջանցիներին:

Ես չեմ զգում, թե մենք փակուղի ենք մտել, քանի որ ամեն դեպքի կարող են փոփոխություններ տեղի ունենալ մոտեցումների մեջ: Այդ է վկայում վերջին երեք տարիների փորձը, որոնց ընթացքում քանիցս բխացել է, թե փակուղային իրավիճակ է ստեղծվում, բայց բանակցությունները ինչ-որ ձևով շարունակվել են:

– **Իսկ ինչո՞վ եք բացատրում Ադրբեջանի այդ վարքագիծը: Նա լուծում էր ռազմավարական խնդիրնե՞ր, թե՞ այդ դիրքորոշմանն են դրդել նրա թիկունքին կանգնած ուժերը:**

– Ոչ, ես ենթադրում եմ, որ Ադրբեջանը նման մարտավարական մոտեցում է դրսևորել, որպեսզի հայկական կողմին ստիպի զբաղվել ԼՂՀ կարգավիճակի հարցի լուծմամբ: Մանավանդ որ, նման առաջարկություններ մենք նրանցից արդեն ստացել ենք: Սակայն, մեր կարծիքով, այս հարցը կարելի չէ այդքան շուտ լուծել: Այստեղ մեր դիրքորոշումն անփոփոխ է. այդ հարցը հարկավոր է լուծել վերջին փուլում: Մենք կասկածում ենք, թե ներկայումս բանակցելով կարգավիճակի շուրջը, կարելի է ինչ-որ արդյունքի հասնել, քանի որ դժվար է պատկերացնել, թե հնարավոր է այժմ մերձեցնել այդ հարցին առնչվող առկա ծայրահեղ տեսակետները: Բայց այսօր կան խնդիրներ, որոնք կարելի է լուծել և զինադադարը վերածել խաղաղության: Իսկ դա կնշանակի խաղաղարար ուժերի տեղաբաշխում, գրավյալ տարածքներից զինված կազմավորումների հեռացումներ և շրջափակումների վերացում: Դրանով իսկ կստեղծվեն բնականոն, խաղաղ պայմաններ, և այդ ժամանակ կարգավիճակի հարցը լուծվելու ավելի մեծ հնարավորություններ կունենա, քան այժմ:

Ադրբեջանը չգիտես ինչու գտնում է, թե ԼՂ-ն որպես հակամարտ կողմ ճանաչելով, ինքը շատ բան կկորցնի: Բայց այն, ինչ ճանաչված է աշխարհի կողմից, չպետք է Ադրբեջանի «հաղթաթուղթը» դառնա: Այսինքն, այդ փաստի դիմաց Ադրբեջանը ոչինչ չի ստանա, և միայն կշարունակվեն բանակցությունները: Ես գտնում եմ, որ վերջերս հայ-ադրբեջանական սահմանում ադրբեջանական ռազմական կազմավորումների կողմից մարտական գործողությունների ակտիվացումը Ադրբեջանի քաղաքականության վերոհիշյալ խստացման հետևանքն է: Նկատի ունենք, որ այդ ակտիվացումը տեղի է ունենում ոչ թե Ղարաբաղի ճակատներում, այլ Հայաստանի սահմանում: Դրանով իսկ ադրբեջանցիները փորձում են աշխարհին ցույց տալ, թե իրենք հակամարտության մեջ են ոչ թե Ղարաբաղի, այլ Հայաստանի հետ: Ադրբեջանն իր դիվանագիտական խաղն ուզում է ամրապնդել հակամարտություն ստեղծելով հայ-ադրբեջանական սահմանում: Սրանք լուրջ պատճառներ չկան, քանի որ ադրբեջանցիները ներկայումս չեն կարող հույս դնել ռազմական հաջողության վրա: Նրանց համար նույնիսկ վտանգավոր է լայնածավալ ռազմական գործողություններ սկսելը: Ներկայումս Ադրբեջանը գտնվում է դիվանագիտական ծանր վիճակում. այնպիսի դիրք է բռնում, որն անընդունելի է և ներհակ է համաշխարհային ընկերակցության մոտեցմանը:

– **Իսկ պարոն Փրեսելի հետ քննարկվե՞լ է արդյոք հակամարտության գոտում միջազգային հաշտարար ուժերի տեղաբաշխման հարցը:**

– Փաստորեն ոչ, քանի որ Բուդապեշտի փաստաթղթին համապատասխան այդ հարցը ԵԱՀԿ շրջանակներում ստեղծված բարձրագույն պլանավորման խմբի առնչությամբ քննարկման առարկա է Վիեննայում: Այս բարդ խնդիրը փորձում են համատեղ լուծել շատ երկրներ: Այստեղ կան նաև մանդատի, հրամանատարության, ուժերի կազմի և գտնվելու ժամկետի հարցեր և այլն: Հայաստանն առաջվա պես հանդես է

գալիս հակամարտության գոտի միջազգային խաղաղարար ուժեր մտցնելու օգտին, որից հետո կարելի է իրականացնել գրավյալ տարածքներից ղարաբաղյան ուժերի դուրսբերումը: Քանի որ հեռացումներով Ղարաբաղը ռազմական տեսակետից լավ դիրքեր է կորցնում, փոխարենը պետք է տեղաբաշխվեն խաղաղարար ուժեր, որպեսզի Ադրբեջանից ֆիզիկական սահմանազատում լինի:

– **Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս են զուգորդվում Ռուսաստանի և ԵԱՀԿ-ի հաշտարար ջանքերը:**

– Այդ գործընթացը կարծես թե լավ է անցնում: Արդեն երկրորդ ամիսն է Ռուսաստանն ու Շվեդիան աշխատում են համատեղ, կատարելով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների պարտականությունները: Բայց այստեղ կա մի փոքր խնդիր: Մոտ ժամանակներս Շվեդիային կփոխարինի Ֆինլանդիան, և այդ փոփոխությունը կարող է միառժամանակ դանդաղեցնել հաշտության բանակցությունները: Ճիշտ է, արդեն այժմ Ֆինլանդիան մասնակցում է բոլոր բանակցություններին, որպեսզի իրադարձություններին տեղյակ լինի: Եվ վստահ ենք, որ այդ երկիրն ամենայն լրջությամբ է վերաբերվում առաջիկա առաքելությանը:

– **Փոխվե՞լ է արդյոք Ղարաբաղի հակամարտության հարցում Թուրքիայի դիրքորոշումը, նկատի ունենալով վերջերս դիտվող հայ-թուրքական կապերի աշխուժացման միտումը:**

– Կարծես թե ինչ-որ չափով փոխվել է: Բանակցության երկու տարի առաջ Թուրքիան բավական կոշտ ձևով Ադրբեջանին ստիպում էր գործել իր ցուցումով: Այնուհետև նա առավել իրատեսական մոտեցում հանդես բերեց: Թեև Թուրքիան հրապարակավ արտահայտվում էր Ադրբեջանի օգտին, այդուհանդերձ, նկատելով վերջինիս դիրքորոշման անտրամաբանական և կոշտ բնույթը, նա փոքր-ինչ փոխեց իր վերաբերմունքը: Եվ այժմ, դատելով առանձին զրույցներից և հրապարակային ելույթներից, նրանց միջև գոյություն ունեն փոքր տարաձայնություններ: Այսօրվա դրությամբ Թուրքիան, օրինակ, պատրաստ է Ղարաբաղը ճանաչել որպես հակամարտության լիիրավ կողմ և պատրաստ է համաձայնել այդ հարցում հայկական կողմի մոտեցմանը, սակայն Ադրբեջանից փոքր-ինչ խուսափում է և այդ մասին չի հայտարարում:

Անկասկած, փոփոխություններ կան, և այդ իմաստով բանակցությունների ընթացքում Թուրքիան այժմ ադրբեջանական կողմին ավելի քիչ է ստիպում այս կամ այն դիրքը բռնել:

– **Վերջերս դուք եղաք Թուրքիայում: Այդ երկիրը մտադի՞ր չէ արդյոք Հայաստան մտնող ճանապարհները բացել մարդասիրական բեռների ստացման համար:**

– Իմ այցի ընթացքում թուրքական կողմը պատրաստակամություն հայտնեց դեպի Հայաստան օդային ուղին բացել առանց որևէ նախապայմանի: Իսկ ցամաքային ճանապարհը նա կբացի միայն Հայաստանի որոշակի քայլերի իրականացման դեպքում: Նրանք հայկական կողմի հետ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը շաղկապում են գրավյալ տարածքներից Ղարաբաղի զինված ուժերի դուրսբերման հետ: Բայց Թուրքիայի համար դժվար խնդիր է առևտրական բեռներ մտցնել հայ-թուրքական հարաբերություններում, քանի որ այնտեղ իշխում է կոալիցիոն կառավարություն, և ներքաղաքական իրավիճակն էլ ծանր է երկու ծախս կուսակցությունների ծովաման հետևանքով: Համենայն դեպս, նման վճռի կայացման համար այդ երկրում հարկավոր է ներքաղաքական կայունություն: Ընդհանուր առմամբ Թուրքիան փոքր-ինչ դրականորեն է տրամադրված Հայաստանի նկատմամբ:

– **Իսկ Ձեր կարծիքով, ինչո՞վ է պայմանավորված դիրքորոշման այդ փոփոխությունը:**

– Թուրքիան այժմ պետք է լուծի արտաքին և ներքին լուրջ խնդիրներ: Նախևառաջ, նրանցից ակնկալում են ուրիշ երկրների հետ կապերի ընդլայնում: Երկրորդ, համաշխարհային ընկերակցության կողմից նա դիտվում է որպես միջազգային չափանիշներին չհամապատասխանող երկիր: Բայց Թուրքիան ունի նաև ավելի լայն շահեր, օրինակ, նավթամուղի հարցը: Երբ նրանց կապերը առավել իրատեսական բնույթ ստանան, նրանց համար խիստ կարևոր կդառնան հարաբերությունները Հայաստանի հետ: Մանավանդ, որ Թուրքիան համոզվել է իր քաղաքականության սխալականության մեջ: Հայաստանի հանդեպ նրա վարած կոշտ քաղաքականությունը ճանապարհների շրջափակումը իրական արդյունքներ չտվեց և չազդեց Հայաստանի դիրքորոշման վրա: Այս առումով Թուրքիայի քաղաքականությունը ոչ միայն անօգուտ եղավ, այլև վնասակար:

– **Որքանո՞վ է հավանական Հայաստանի տարածքով նավթամուղի անցկացումը:**

– Մենք այս առումով պաշտոնական հույս չենք ստացել ոչ կոնսորցիումից, ոչ էլ որևէ երկրից: Ճիշտ է, այդ մասին շատ են գրում թերթերում, բայց միայն այդքանը:

– **Վերջին դիմենք Ղարաբաղի թեմային: Ձեր կարծիքով, անհրաժեշտ նախադրյալներ ստեղծվա՞ծ են արդյոք ԼՂ-ն որպես ինքնիշխան պետություն ճանաչելու համար:**

– Երբ նախադրյալ կարելի է անվանել Ղարաբաղի հակամարտության (և ռազմական, և քաղաքական) կողմ ճանաչվելը, ապա այո: Բայց դա բավարա՞ր է արդյոք նրան որպես պետություն ճանաչելու համար: Ես դրանում վստահ չեմ: Այսօր աշխարհում նման տրամադրվածություն չեմ տեսնում:

– **Հայաստանի ի՞նչ հարցեր է մտադիր առաջ քաշել ԵԱՀԿ հաշտարար առաքելության շրջանակներում Ստոկհոլմում կայանալիք հանդիպման ժամանակ:**

– Երբ ենթադրենք, որ Ադրբեջանը կհրաժարվի իր դիրքորոշումից և ԼՂ-ն կճանաչի հակամարտ կողմ, ապա Ստոկհոլմում մեր գլխավոր խնդիրն է զինադադարը և զինադադարի պահպանումը խաղաղության վերածել: Այդ բանակցություններում մենք մտադիր չենք խոսել ԼՂ-ն հակամարտ կողմ ճանաչելու մասին:

– **Նշանակո՞ւմ է դա արդյոք, որ երբ Ադրբեջանը հրաժարվի ԼՂ-ն ճանաչել հակամարտ կողմ, ապա Ստոկհոլմի հանդիպումը կձախողվի:**

– Անկասկած: Այլապես որպես ի՞նչ և ինչպե՞ս կարող է բանակցություններում հանդես գալ ԼՂ-ն: Կրկնում եմ, բանակցություններում հիմք պետք է ծառայի Բուդապեշտի փաստաթուղթը, որն ընդունված է ԵԱՀԿ-ի և Մինսկի խմբի նախագահության կողմից: Միանշանակ կերպով կարելի է ասել, որ դա արդեն Ղարաբաղի խնդիրը չէ: Դա ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի և Բաքվի խնդիրն է:

– **Ինչպե՞ս եք պատկերացնում զինադադարի ամրապնդման հարցի լուծումը:**

– Երբ հիշում եք, զինադադարի համաձայնագիրն ստորագրվեց 1994 թ. մայիսի 12-ին Ռուսաստանի միջնորդությամբ, ամրապնդվեց հուլիսին և լրացվեց նույն տարվա օգոստոսին: Փաստաթղթի համաձայն, զինադադարը պետք է շարունակվի մինչև նոր համաձայնագրի ստորագրումը: Այնպես որ ներկայիս զինադադարը անժամկետ է: Ի դեպ, բոլոր կողմերը Հայաստանը, Ադրբեջանը և Ղարաբաղը ստորագրել են փաստաթուղթը: Բայց դա չի նշանակում, թե զինադադարն ապահովված է, քանի որ այն խիստ փխրուն է: Երբեմն լինում են նաև խախտումներ: Հենց դա է մեզ մտահոգում: Մենք հույս ունեինք, որ այս տեսական զինադադարի ընթացքում կգործողվեն նաև ԵԱՀԿ-ի դիտորդներ կամ ներկայացուցիչներ: Բայց դա տեղի չունեցավ: Այժմ խախտման յուրաքանչյուր դեպք, զավթ, փոխադարձ մեղադրանքների առիթ է տալիս: Կարելի է ասել, որ այժմ ստեղծվել է անառողջ մթնոլորտ:

– **Մոտ ժամանակներս ռազմական գործողությունները կարո՞ղ են վերսկսվել:**

– Հայկական կողմը պատճառ չունի նման քայլի դիմելու: Ինչ վերաբերում է ադրբեջանցիներին, դա անտրամաբանական կլիներ նրանց կողմից: Ճիշտ է, լինում են ադրբեջանական զորքերի տեղաշարժեր, ուժերի վերախմբավորում, բայց տվյալ պահին լայնածավալ պատերազմի նախապատրաստություն չկա:

ՏԻԳՐԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
«Ինտերֆախսի» թղթակից

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

«Բանտի կոտորածը Ալժիրի «գաղտնի պատերազմի» (ինչպես արեւմտյան լրագրողներն են անվանում այն) ամենաահավոր էջերից է», գրում է «Թայմ ինտերնեշնլը» շաբաթաթերթը մարտի 6-ի համարում, անդրադառնալով երկրի աշխարհիկ կառավարության եւ մահմեդական ծայրահեղականների միջեւ օրեցօր կին բանտարկյալներից մեկի ականատեսի վկայություններով, նրանց 6 շաբաթ պահել են մութ, ներքնահարկային, մեկուսացված մի խցիկում, որտեղ 2 պահակներ անընդհատ տանջել են նրանց։

Բռնությունների ծավալման հետեւանքով երկիրը համարյա թե փակ է օտարերկրացիների առջեւ, եւ դժվար է լրիվ պատկերացում կազմել ցել է, վախենալով բռնություններից։ Ֆրանսիան, որը մի ժամանակ իշխում էր երկրին, փակել է 2 հյուպատոսարան այնտեղ եւ մտահոգություն հայտնել, որ հակամարտությունների ալիքը կտարածվի նաեւ հարեւան երկրներ Թունիս եւ Մարոկկո։

Մտահոգությունն արդարացի է, քանի որ ահաբեկիչները խտրություն

ԱԼԺԻՐ

Արյունահեղությունը շարունակվում է

սրվող հակամարտություններին։ Կառավարության դեմ բուռն պայքարն սկսվեց, ըստ «Թայմի», 3 տարի առաջ, երբ մահմեդական խմբավորումները ճնշվեցին զինվորականներով գլխավորված կառավարության «իրենց օրինական իշխանությունը հափշտակելու համար»։ Սերժաջի բանտի դռները խոսում են այն մասին, որ հակամարտությունը վերածվում է քաղաքացիական պատերազմի։ Իսկ ի՞նչ է տեղի ունեցել բանտում։ Օգտագործելով մահճակալի մետաղյա ձողերը, մի քանի բանտարկյալներ կտրել են չորս պահակների վզերը եւ փախուստի դիմել, որին որպես անմիջական հակահարված, կառավարության անվտանգության ուժերը ներխուժել են բանտ եւ այնտեղ ջարդ կազմակերպել, թողնելով առնվազն 96 դիակ, որոնց մեծամասնությունը պատկանում է մահմեդական «ապստամբներին»։ Մեկնաբանելով դեպքերը, Ալժիրի կառավարության ղեկավարները պնդում են, որ համաչափված արյունահեղությունն անհրաժեշտ էր։ «Երբ անվտանգության ուժերն իմացան պահակների սպանության մասին, նրանք ուրիշ ելք չունեին», բացատրում է նրանցից մեկը։

Պատահարը սարսափի զգացում է պատել քաղաքացիներին։ Սերժաջի բանտն արդեն իսկ վատ համբավ էր վաստակել դեռեւս 1954–62 թվականներից, երբ անկախության համար մղված պատերազմի օրերին ֆրանսիացիներն այնտեղ բանտարկում, չարչարում եւ մահվան էին դատապարտում ալժիրցի հայրենասերներին։ Այսօր այնտեղ են գտնվում ամբողջ երկրում մեկ բանտարկված մոտ 30 հազար մահմեդական ծայրահեղականներից հազարը, գրում է «Թայմը», ավելացնելով, որ նախ-

կատարվող իրադարձությունների մասին։ «Զինվորականությունը դիտավորյալ կերպով ջախջախեց երկ-

չեն դնում ոչ միջոցների, ոչ էլ «թիրախների» միջեւ։ Փետրվարի սկզբից, ըստ «Թայմի» մեկնաբանի,

խոսության բոլոր տեսակի հնարավորությունները», ասում է Փրկության մահմեդական ճակատ կազմակերպությանը մոտիկ կանգնած մի անձնավորություն։ Դիվանագետների հաշվումներով, շաբաթական մոտ 500 սպանություն է կատարվում երկրում։ Մինչեւ օրս մոտ 30 հազար ալժիրցիներ են սպանվել, եւ 600 դպրոցներ հրո ճարակ դարձել։ Խռովարարները որոշ տեղերում շարքից հանել են գնացքի գծերը եւ խորտակել կարեւորագույն կամուրջները։ Ալժիրի լրատվության ծառայությունների տվյալներով, անցյալ տարի երկրին հասցված վնասը կազմել է ավելի քան 1 միլիարդ դոլար։ Երկրի 75 հազար օտար բնակիչների 80 տոկոսը հեռա-

ծայրահեղականները սպանել են կանանց շարժման մի հայտնի ներկայացուցչի, հանրաճանաչ մի երգչի, ազգային թատրոնի տնօրենին եւ համալսարանի ուսանողական միության նախագահին։

«Սա ներքին խնդիր է, եւ պետք է լուծվի քաղաքական երկխոսության միջոցով», հայտարարել է ամերիկացի մի պաշտոնական անձնավորություն, խոսելով Քլինթոնի վարչակարգի վերաբերմունքի մասին։ Այնպես որ առայժմ, ըստ «Թայմի», ոչ մի միջամտություն ամերիկյան կառավարության կողմից չի նախատեսվում։ Իսկ մինչ այդ Ալժիրը պետք է շարունակի մնալ «կենդանի դժոխք», եզրակացնում է շաբաթաթերթի հոդվածագիրը։

ՖՐԱՆՍԻԱ

Պարտությունները ստիպում են ուժեղացնել հետախուզությունը, որը դառնալու է համաժողովրդական գործ

Վերջերս Վաշինգտոնից պահանջելով Ֆրանսիայից հետ կանչել ամերիկյան ԿՀՎ-ի 5 գործակալներին, Փարիզը ամենքին ցուցադրեց, որ ինքը վճռականորեն կկասեցնի իր դեմ ուղղված լրտեսական գործունեությունը, անկախ նրանից, թե ովքեր են դրանով զբաղվում, այսօրվա դաշնակից բարեկամնե՞րը, թե երեկվա թշնամիները։

Քանի որ լրտեսության պատճառած վնասները անընդհատ աճում են եւ գնահատվում տարեկան 10-ից մինչեւ 40 միլիարդ դոլար, Ֆրանսիան այդ աղետի դեմ մղվող պայքարը հռչակել է իր ռազմավարական գերակայություններից մեկը։

Մամուլում հայտնված տեղեկությունների համաձայն, ներկայումս տնտեսական լրտեսման ոլորտում առավել վտանգավոր հակառակորդը համարվում է հենց ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչությունը, եւ ո՛չ թե Ռուսաստանի հատուկ ծառայությունները։

Ֆրանսիան թշնամու աչքերից ու ականջներից պաշտպանող գլխավոր վահանը մնում է Տարածքի անվտանգության վարչությունը, որը ենթարկվում է Ներքին գործերի նախարարությանը։ Հակահետախուզությունն ունի մոտ 1000 հաստիքային աշխատակից, որոնք երբեմն աշխատում են նաեւ արտասահմանում։ Դրա օրինակներից մեկը Սուդանում միջազգային ահաբեկիչ Կառլոսի ձերբակալման գործողությունն է։

Վահանն ամրապնդելով, Փարիզը միաժամանակ կռում է նոր խոցող սուր, որն իրեն թույլ կտա առավել արդյունավետ կերպով զբաղվել հետախուզական գործունեությամբ։ Այն կոչված է դառնալու համաժողովրդական գործ։ 1960-ական թթ. Ֆրանսիայի հատուկ ծառայությունները ղեկավարած Կոնստանտին Մելնիկի կարծիքով այս բնագավառում պրոֆեսիոնալները պետք է սերտորեն գործակցեն գործարար աշխարհի եւ մտավորական ընտրախավի ներկայացուցիչների հետ։ Ինչպես պատկերավոր կերպով նշում է Մելնիկը, որսորդական շունը պետք է ոչ միայն բարձր հաչի, այլեւ լինի ագահ, վազեղ եւ լավ վարժեցված, կարողանա ոչ միայն նապաստակ որսալ, այլեւ կռվել վարազի հետ։

Լրտեսությունը դարձել է միլիարդանոց եկամուտներ բերող շուկաների համար պայքարելու գլխավոր միջոցներից մեկը։ Հենց այդ պայքարում ֆրանսիացիները վերջերս մի քանի ցավագին պարտություն կրեցին։ Նրանք մասնավորապես Միացյալ Նահանգներին տանուլ տվեցին Սաուդյան Արաբիայի զինամատակարարման 6 միլիարդանոց պայմանագիրը, որը պետք է ստորագրեր Արաբիա այցելած վարչապետ Էդուար Բալադյուրը։

Վերջին պահին բաց թողնվեց նաեւ Ամազոնի անտառների վերահսկման համակարգի ստեղծմանը վերաբերող 1,4 միլիարդ դոլարանոց պայմանագրի կնքումը Բրազիլիայի հետ։ Դա տեղի ունեցավ Վաշինգտոնի եւ ԿՀՎ-ի դավերի հետեւանքով, որոնց հաջողվեց խափանել մրցակցին։

Փարիզը մտադիր է լրացուցիչ վարկեր հատկացնել իր հետախույզներին, որոնց բյուջեն, «Ֆիգարո» թերթի տվյալների համաձայն, վերջին տարիներին առանց այդ էլ կրկնապատկվել է։ Սուսերի ու թիկնոցի ֆրանսիացի ասպետներին հաջողվել է թափանցել ամերիկյան խոշորագույն այնպիսի կորպորացիաներ, ինչպիսիք են «Թեքսաս ինստրումենտսը», «Բոինգը», «Բելը»։

Ամեն տեսակ գաղտնի տեղեկությունների հավաքումը, ինչպես նաեւ արտասահմանում զանազան գաղտնի գործողությունների անցկացումը Արտաքին անվտանգության գլխավոր վարչության առանձնաշնորհն են, որը ենթարկվում է պաշտպանության նախարարությանը։ Վարչությունն իր շարքերում ունի մոտ 4000 գործակալ եւ վերջերս համալրվել է 500 նոր երիտասարդ աշխատակիցներով։

«Իզվեստիա»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ճապոնիան հատկացնելու է 100 մլն դոլլար Սուեզի կամրջի կառուցմանը

Ճապոնիան պաշտոնապես պատրաստակամություն է արտահայտել մասնակցելու Սուեզի ջրանցքի կամրջի շինարարության ծրագրին։ Այս մասին, ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, ասվում է Եգիպտոսի նախագահ Հոսնի Մուբարաքի Ճապոնիա կատարած այցի ավարտման արդյունքների վերաբերյալ մարտի 16-ին ստորագրված կոմյունիկեում։ Փաստաթղթում չեն նշվում որոշակի թվեր, սակայն, ինչպես հայտնի է դարձել, Կահիրեն կամրջի շինարարության համար Տոկիոյից կստանա 100 միլիոն դոլլարի չափով դրամական օժանդակություն։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Աթենք. Ուժեղ պայթյուն «Մեգա» հեռուստակայանի շենքում

Ուժեղ պայթյուն է տեղի ունեցել շաբաթ լույս երեկոյան Աթենքի արվարձանում գտնվող «Մեգա» մասնավոր հեռուստակայանի շենքում, նորությունների գլխավոր թողարկման հեռարձակման ժամանակ։ Արկը ծակել է շենքի երկու պատերը եւ պայթել ստուդիաներից մեկում, որտեղ, երջանիկ պատահականությամբ, այդ պահին ոչ ոք չի եղել։ Հեռուստաստուդիայի շենքին հասցվել է նյութական մեծ վնաս։ Ինչպես հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, ահաբեկչական կազմակերպություններից ոչ մեկը դեռեւս չի ստանձնել պատասխանատվություն այդ հանցագործության համար։

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

ՀՖՆ AGBU

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲԸ հրավիրում է

Մարտի 18-ին (շաբաթ)

«ՀՈԳԵՎՈՐ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄ»

Օրվա նյութը՝

«ՄՈԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՅՈԹ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԸ, ՊՍԱԿ»

Համերգի սկիզբը՝ ժամը 11.00-ին ՄՈՒՏՔՆԱԶԱՏ է

Իսկ մարտի 19-ին (կիրակի)՝ ժամը 13.00-ին

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲԸ

հրավիրում է համերգի նվիրված՝

ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՆԻՆ

ԾՐԱԳՐՈՒՄ

Ն. ՍԿԱԼԿՈՏԱՍ - 5 հունական պար

Ֆ. ՄԵՆԴԵԼՍՈՆ - Կոնցերտ ջութակի եւ նվագախմբի համար

Մենակատար ԱՆԱՍՏԱՍԻԱ ՉԵԲՈՏԱՐՅՈՎԱ (Ռուսաստան)

Յ. ՍԻԲԵԼԻՈՒՍ - Սիմֆոնիա թիվ 1

Դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Համերգի հովանավորն է

Երեւանում Հունաստանի դեսպանատունը

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում

Arina

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հասարակական առողջապահություն ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով 1996

♦ ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ 1996 թ. «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր։ «Հասարակական առողջապահություն» ծրագրի նպատակն է համապատասխան կրթությամբ մասնագետներ պատրաստել հասարակական առողջապահության ոլորտում աշխատելու համար։ Առանձնահատուկ ուշադրություն կհատկացվի առողջապահության հիմնական գիտությունների ուսումնասիրությանը, ներառյալ ծրագրավորումը, գնահատումը, կառավարումը, կապի միջոցները, համաճարակաբանությունը եւ ղեկավարումը։

♦ Դիմորդները կամ պետք է լինեն բժշկական (ատամնաբուժական բաժինը ներառյալ) եւ անասնաբուժական ինստիտուտների շրջանավարտներ, կամ ճարտարագիտական, բնագիտական, հասարակագիտական կամ այլ հարակից մասնագիտությունների բարձրագույն կրթություն ունեցող անձինք, որոնք ունեն առողջապահության կառավարման կամ հասարակական առողջապահական ծառայության բնագավառում առնվազն երկու տարվա աշխատանքային փորձ։

♦ ՀԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4.0 եւ բարձր, ինչպես նաեւ TOEFL քննությունից հավաքել 550 միավոր կամ ՀԱՀ-ում մայիսին կազմակերպվող անգլերեն լեզվի կարողության քննությունից ստանալ բավարար գնահատական։ Անհրաժեշտ է ստանալ բավարար գնահատական նաեւ յուրաքանչյուր ապրիլին ՀԱՀ-ում կազմակերպվելիք GRE քննությունից։ Այն անձանց համար, ովքեր բավականաչափ չեն տիրապետում անգլերեն լեզվին, 1995 թվ. ամռանը ՀԱՀ-ում կկազմակերպվեն արագացված դասընթացներ։

♦ 1996 թվ. գարնան, ամռան եւ աշնան ընթացքում ուսանողները կանցկացնեն հետեւյալ դասընթացները. առողջապահության ղեկավարում եւ կառավարում, կենսավիճակագրություն, համաճարակաբանություն, առողջապահության տեղեկատու համակարգեր, շրջակա միջավայրի առողջապահություն եւ վարքագծային գիտություններ։

Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը այսն թվականի ապրիլի 28-ն է։

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարը դրամով կազմում է ԱՄՆ 5 դոլլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս։ Դիմումների ձեւերը կարելի է ստանալ ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակից։ Հասցեն՝ Երեւան, Մարշալ Բաղրամյան 40, 19 սենյակ, հեռախոս՝ 27-10-85։

Դիմորդների վերջնական ընտրությունը կկատարվի 1996 թվ. փետրվար ամսին։ Ընդունված ուսանողների թիվը չի գերազանցի 20 հոգուց։

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

«Իզվեստիա» -

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

– Ինչո՞ւ հատկապես այս հինգ անունը, ի՞նչ սկզբունքով եք ընտրել այս գրքերը:

– Սկզբունքը հետեւյալն էր. ընտրել այն հեղինակներին, որոնք գեղարվեստական արժեքի մակարդակով արտացոլել են վերջին տարիների մեր կյանքում տեղի ունեցած բարդ իրադարձությունները:

– **Պիտի անկեղծորեն հետեւե՞ք այդ սկզբունքին:**

– Մեր նպատակն է ներկայացնել գեղագանցապես արդի կյանքն արտացոլող երկեր: Գրական ոլորտի մեջ կատարվել է մոտավորապես մի ամբողջ տասնամյակի խզում: Ստեղծագործական նորմալ կյանքը վերա-

– Մեր դռները բաց են բոլոր սերունդների առջեւ: Ժանրային որոշ սահմանափակում սահմանված ենք դնել: Նախ կիրառարկենք արձակ եւ չափածո լավագույն գործերը:

– **Մի հարց, որը գուցե սկզբում պիտի տրվեր. ո՞ւմ ենք պարտական այս լավ գաղափարի հղացման եւ իրագործման համար:**

– Ես կուզեի, նախեւառաջ, իմ խորին երախտագիտությունը հայտնել մեր ժողովրդի մեծագույն բարերար Սըր Ալեք Մանուկյանին, որի աջակցությամբ հնարավոր եղավ իրականացնել մատենաշար տպագրելու գաղափարը:

Ես երախտապարտ եմ նաեւ ՀԲԸՄ

են տալիս ներբաղրելու, թե դուք լավատես եք:

– Ես իրապես լավատես եմ: Սա մեծ գործի սկիզբն է: Մեր հանրապետության կյանքում տեղի է ունեցել մշակութային կարեւոր իրադարձություն: Այդպիսի մակարդակով հինգ արդիական գիրք միաժամանակ, երբ լույս տեսած լինեին նույնիսկ քսան տարի առաջ, դարձյալ կարեւոր իրադարձություն կհամարվեր, որ մնաց հիմա: Այս մատենաշարը մեծ առանձնություն ունի այսօր, վաղը մեր ժողովրդի, մեր մշակույթի համար: Սըր Ալեք Մանուկյանը անթիվ ու անհամար բարեգործություններ է արել: Այս մեկը, իմ խորին համոզմամբ, պետք է դնել

Մեծ գործի սկիզբը

Հիմա Հայաստանում կա լավ գրականություն

Լույս տեսան «Ազգի» մատենաշարի առաջին հինգ գրքերը

Հինգ գրքեր, ճաշակով ու գեղեցիկ ձեւավորված: Հինգ հեղինակ, որոնց անունները ասավել կամ պակաս ծանոթ են. Ռաֆայել Նահապետյան, Գուրգեն Խանջյան, Ալեքսանդր Թոփչյան, Դավիթ Մուրադյան եւ Նորիկ Լևոնյան: Մատենաշարը կոչվում է Ալեք Մանուկյանի անունով եւ տպագրվում է ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկյան մշակութային հիմնադրամի ծախսերով: Հրատարակիչն է «Ազգ» օրաթերթը: Մատենաշարը վարում է Ալեքսանդր Թոփչյանը: Մեր թղթակիցը դիմեց նրան հետեւյալ հարցերով.

կանգնելու համար չես կարող 1995 թվականը արհեստականորեն մոտեցնել 1985-ին եւ «կարկատելով» ամբողջացնել ոլորտը: Պետք է ամփոփել անցած տարիները, զննել ու ներկայացնել մեր ազգային ճակատագրի, մեր հոգեբանության մեջ կատարված որակի փոփոխությունները, հասարակական կյանքի հեղաբեկումները, արժեքների շրջումը եւ այլն: Այս ամենը պիտի արվի արդիական հայացքի շրջանակներում: Գրականությունն ինքնանորոգման կարիք ունի, այն արդեն նորոգվում է: Պետք է պարզապես նկատել այն եւ ներկայացնել ընթերցողին:

– **Եւ դուք համոզվա՞ծ եք, թե կունենաք այնքան շատ արժեքավոր ձեռագրեր, որպեսզի շարունակվի մատենաշարը:**

– Ես համակարծիք եմ Ձեր հարցին: Այսօր այն մտայնությունն է տիրում, թե գրական կյանքը մեռած է, թե գրողները նոր ու արժեքավոր գործեր չեն ստեղծում: Սակայն հիմա Հայաստանում կա լավ գրականություն եւ վաղը կլինի ավելի լավը: Նոր ու հզոր գրականության համար այդպիսի բարենպաստ ժամանակ եղել է մեկ էլ փաստանակաների սկզբին: Մնում է միայն այդ երկերը մեջտեղ հանել:

– **Երբ այդպես համոզված հայտարարում եք, թե այսօր Հայաստանում լավ գրականություն կա, ապա պետք է ենթադրել, թե դուք արդեն համաձայնություն ստացած ձեռագրերի մի որոշ ֆոնդ ունեք: Եւ մի երկրորդ հարց լավ անելով, ո՞ր չափանիշներով եք առաջնորդվում:**

– Ես հենց այդ չափանիշները նկատի ունեմ: Ինչ վերաբերում է ֆոնդին, կասեմ, որ երբ միջոցներ ունենայինք, ապա հենց հիմա, առնվազն տասը գիրք լույս կընծայեինք եւ իմ խորին համոզմամբ տասը արժեքավոր գրքեր: Արձակ, չափածո, նույնիսկ դրամատուրգիա եւ թարգմանություն: Ավելին, արդեն գրքեր են գրվում հատկապես մեր մատենաշարի համար:

– **Երբ գաղտնիք չէ, ովքե՞ր են այդ հեղինակները:**

– Հրանտ Մաթեւոսյանը, Պերճ Զեյթունցյանը եւ Վահագն Գրիգորյանը:

– **Դուք ասացիք, թե նաեւ թարգմանական գործեր կլինեն:**

– Այո, բայց միայն բարձր դասական երկերը:

– **Դատելով ձեր թվարկած անուններից, սփյուռքյան կամ որեւէ այլ սահմանափակում չկա:**

գլխավոր անձնական Երվանդ Ազատյանին, որն այս մատենաշարի կնքահայրը եղավ: Լինելով հմուտ գրականագետ եւ փորձված խմբագիր, նա շատ լավ հասկանում է ե-

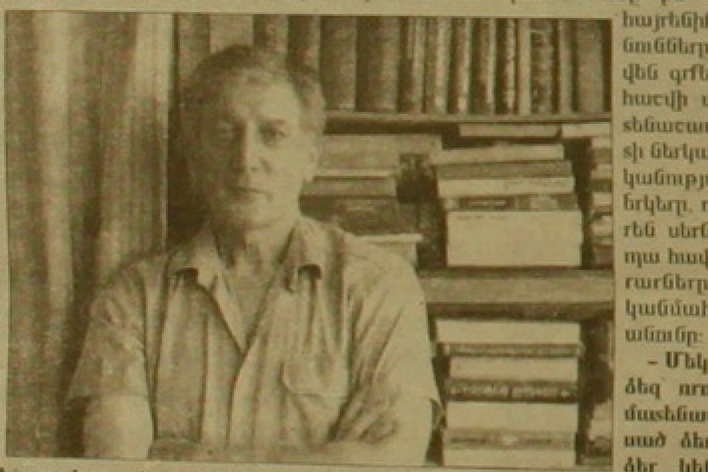

ռայթի կարեւոր նշանակությունը մեր այսօրվա հոգեւոր մթնոլորտի համար:

Ես հատուկ շնորհակալություն եմ հայտնում «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանին, խմբագրության տնօրեն Սարգիս Սարգսյանին, մատենաշարի տեխնիկական խմբագիր Ակոս Մարտիրոսյանին, որոնք ջանք ու եռանդ չխնայեցին այս գրքերը տպագրական բարձր որակով լույս ընծայելու համար: Չմոռանանք առանձնահատուկ նշել մատենաշարի գեղարվեստական խմբագիր, գեղանկարիչ Գրիգոր Խանջյանի բարձրորակ աշխատանքը: Վերջապես, կուզեի շնորհակալություն հայտնել «Պարբերական» տպարանի գլխավոր տնօրեն Վրեժ Մարկոսյանին, որն ամեն ինչ արեց, որպեսզի մատենաշարը ժամանակին եւ որակով լույս տեսնի:

– **Մատենաշարի գրքույկների վրա գրված է, թե «Վաճառքի ենթակա չեն»: Ի՞նչ է նշանակում սա, ընթերցողներն ինչպե՞ս պիտի ձեռք բերեն այս գրքերը:**

– Գիրքն այնպես թե այնպես կհասնի ընթերցողին: Տպաքանակը 1500 է: Դրա մի մասը, 10-15 տոկոսը անհատույց տրվում է հեղինակին: Նա իր հայեցողությամբ կարող է բաժանել իր ուզած մարդկանց: Տպաքանակի մնացած հիմնական մասը, դարձյալ անհատույց, կտրվի գրադարաններին, ստեղծագործական միություններին, խմբագրություններին, հրատարակչություններին, մշակույթի եւ գիտության գործիչներին եւ այլն: Մի զգալի մասը կուղարկվի սփյուռքի մշակութային հաստատություններին եւ գործիչներին: Մի խոսքով, ընթերցողին կհասնի:

– Ձեր պատասխանները հիմքեր

կարեւորների շարքում: Սակայն ես շատ կուզեի, որ մատենաշարի հետագա համարների լույս ընծայմանը իրենց բաժինը բերեն նաեւ մեր մյուս բարերարները թե սփյուռքից, թե հայրենիքից: Նրանց անունները նույնպես կգրվեն գրքերի վրա, եւ երբ հաշվի առնենք, որ մատենաշարը այսուհետ պիտի ներկայացնի մեր գրականության լավագույն երկերը, որոնք պիտի ապրեն սերնդե սերունդ, ապա հավանական բարերարները այդպիսով կանմահացնեն իրենց անունը:

– **Մեկ հարց, անձամբ ձեզ որպես հեղինակի. մատենաշարով լույս տեսած ձեր գրքույկի մեջ, ձեր կենսագրականում ասվում է, թե հրատարակության եք պատրաստում «Կիրկե կղզին» անտիպ վեպը: Ի՞նչ է, դուք արդեն հրաժե՞շտ եք տվել քննադատությանը եւ լրագրությանը:**

– Հրաժեշտի մասին խոսք լինել չի կարող: Մանավանդ ժուռնալիստական մասնագիտություն չէ, այլ ճակատագիր, բնավորություն: Պարզապես վերջին մեկ-երկու տարում առեղծվածներ ծնվեցին, որոնք գուցե ավելի արտահայտիչ ու ավելի համոզիչ կհնչեին արձակի ոլորտում:

– **Իսկ կարո՞ղ է այնպիսի առեղծվածներ ծնվեն, որոնք «ավելի համոզիչ հնչեն» չափածոյով:**

– Բացառվում է: Այս տարիքում չափածո սկսելը համազոր կլինի խելագարության:

– **Իսկ «Կիրկե կղզին» կարո՞ղ է սույն մատենաշարի հաջորդ գրքերից մեկը լինել:**

– Հազիվ թե:

– **Եւ վերջին, ավանդական հարցը. ինչի՞ վրա եք աշխատում, ի՞նչ ծրագրեր ունեք:**

– Մեկ ուրիշ վեպ եմ սկսել, հույս ունեմ մինչեւ աշուն վերջացնել: Իսկ ծրագիրս, ավելի շուտ, մեծագույն երազանքս է վերջապես տպագրել Վահե Քաչայի «Մի դաշույն այս պարտեզում» վեպը, որը թարգմանել վերջացրել եմ 1982-ին եւ ահա մոտ տասներեք տարի աղաղակում փորձում եմ առանձին գրքով լույս ընծայել: Այդ գիրքը դառը ճակատագիր ունեցավ բոլոր իշխանությունների օրոք Բրեժնեւից մինչեւ այսօր: Մի վերջին հույս է մնացել լույս ընծայել Մեծ եղեռնի 80-ամյա տարեդարձի առթիվ: Երբ այս անգամ էլ չստացվեց, պիտի փորձեմ լույս ընծայել Բաժնում կամ Անկարայում: Իհարկե, հայերեն: Մեկ էլ տեսար հանկարծ հաջողվեց:

ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ

Ղարաբաղցու համար վեց տասնամյակը կյանքի առաջին կեսն է

60-ամյա Զորի Բալայանին հանձնվեց ՀՀ պաշտպանության նախարարության պատվոգիրը

«Երկու տարում Ղարաբաղի դեմ ոռ բացած, 60 տարում Ղարաբաղի դեմս ազատագրված եւ հզոր է Զորի Բալայանը», այսպես ավարտեց իր խոսքը Սերո Խանզադյանը՝ երեկ, Ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում: Այստեղ Հայաստանի գրողների միությունը մշակույթի գործիչներին եւ այլոց հրավիրել էր մասնակցելու անվանի արձակագիր, հասարակական գործիչ Զորի Բալայանի ծննդյան 60-ամյակին նվիրված մեծարման հանդիսությա

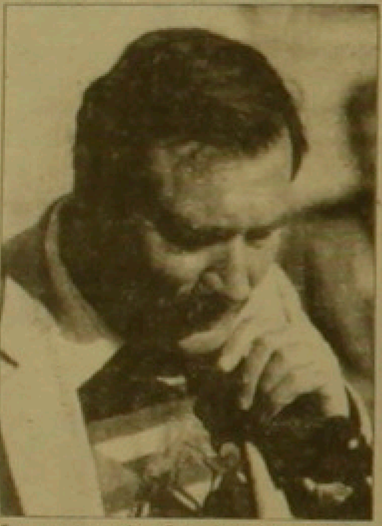

նը, որը բացեց Ռազմիկ Դավոյանը: Գրողի մասին խոսքով հանդես եկան Ռուբեն Հովսեփյանը, Բագրատ Ուլուբաբյանը: Գնդապետ Ալիկ Պետրոսյանը հոբելյարին հանձնեց ՀՀ պաշտպանության նախարարության պատվոգիրը:

Հենրիկ Իգիթյանի համար դժվար չէր խոսել մի մարդու մասին, որն իր ընկերն է, բայց, որը, ինչպես ինքը բնորոշեց՝ չի ծխում, չի խմում, բացի սեփական կնոջից այլ կին չի տեսել... Իգիթյանը նեղսրտեց, ի դեպ, որ արդեն Պարույր Սեւակին էլ ականավոր ասել չի կարելի, քանի որ արգելվում է, այն էլ՝ իր հայրենիքում եւ եղեռնի 80-ամյակին: Իգիթյանը շեշտեց նաեւ, որ ինքն ու Զորի Բալայանն ունեն մեկ դարավոր թշնամի՝ դրվագներ պատմելով նաեւ մոսկովյան հայտնի համագումարից ու հացադուլից:

Թեքեյան մշակութային միության եւ «Ազգ» օրաթերթի անունից ելույթ ունեցավ գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը՝ գրող, մարդիկ, հասարակական գործիչ, զինվորական խորհրդատու, հրապարակախոս, հումանիտար օգնության կազմակերպիչ Զորի Բալայանին համեմատելով անցյալ դարի հայ երախտավորներից Մկրտիչ Պորտուգալյանի հետ, որը որեւէ կուսակցություն չի ստեղծել, բայց մեր երեք ազգային կուսակցություններին սկիզբ են տվել իր գաղափարներով բռնված նրա սաները: Նա նշեց, որ 78-79 թթ., երբ լիբանանահայությունը գտնվում էր երկու կրակի արանքում, Զորի Բալայանի Բեյրութ այցելելու շնորհիվ Հայաստանում տեղեկացան տեղի հայության ծանր վիճակի մասին, եւ 22 ինքնաթիռ օգնություն ուղղվեց այստեղից Բեյրութ: Հանդիսության գեղարվեստական մասը եւս ընտրված էր հոբելյարի ճաշակով: 60-ամյա Զորի Բալայանին նաեւ նվերներ հանձնեցին. գրքեր, տեսաերիզներ եւ իհարկե՝ ծաղիկներ...

Ռ. Խ.

ԵՐԵՎԱՆ

Սիլվա Կապուտիկյանին նվիրված երեկո Կամերային տանը

Երեկ Կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցավ գրական երեկո՝ նվիրված բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկյանի ստեղծագործական ուղուն: Երեկոյի ընթացքում ելույթ ունեցավ գրական կոմպոզիցիայի հեղինակ, ասմունքող Ավետյանա Խանումյանը: Խանումյանն անդրադարձավ բանաստեղծուհու տարբեր տարիներին գրված սիրային, հայրենասիրական, սփյուռքին նվիրված բանաստեղծություններին: Ասմունքն երբեմն ընդմիջվում էր «Մտորումներ ճանապարհին» գրքից հատվածներ ներկայացնելով: Երեկոյի վերջում բանաստեղծուհին իր երախտագիտությունը հայտնեց Խանումյանին նշելով, որ հատկապես գոհ է եղեռնին նվիրված բանաստեղծությունների ընթերցումից: Վերջում Սիլվա Կապուտիկյանը մի փոքրիկ նվեր արտայայտելով տուփ ու Խանումյանին ուղղված գրություն հանձնեց նրան:

Ռ. Մ.

ԿԻՆՈ

«Նրա փոխարեն խոսում են ֆիլմերը»

Միքելանջելո Անտոնիոնին կստանա «Ոսկե Օսկար»

36 տարի առաջ, 1959 թվականին ամերիկյան կինոքննադատները տարվա լավագույն ֆիլմ ճանաչեցին իտալացի կինոռեժիսորի «Արկածախնդրություն» ժապավենը: Սակայն նրա հեղինակ, ռեժիսոր Միքելանջելո Անտոնիոնին այդպես էլ «Օսկար» չստացավ:

Այդ ժամանակից ի վեր ավելի քան երեսուն գեղարվեստական եւ վավերագրական ֆիլմերի հեղինակ է դարձել իտալական եւ համաշխարհային կինոյի մեծանուն վարպետը, սա-

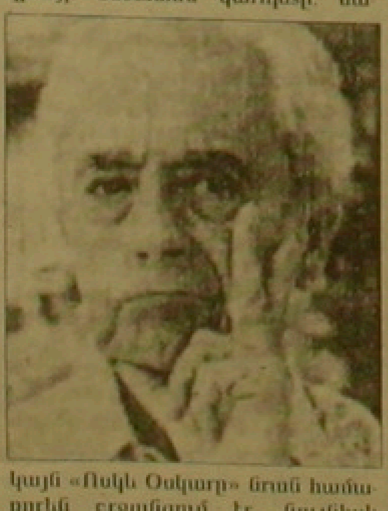

կայն «Ոսկե Օսկարը» նրան համառորեն շրջանցում էր, նույնիսկ «Կնոջ ինքնության պարզումը» ժապավենից հետո: Եւ ահա, ինչպես հաղորդում է իտալական ԱՆՍԱ լրատվական գործակալությունը, այս տարվա մարտի 27-ին «Օսկարների» գիշերը Միքելանջելո Անտոնիոնիին կհանձնվի կինոարվեստի այդ բարձրագույն պարգեւը կինեմատոգրաֆում գործունեության ամբողջականության համար: Ի դեպ, վերջին տարիներին նույն մրցանակին են արժանացել նաեւ երկու իտալացի Ֆեդերիկո Ֆելինին եւ Սոֆի Լորենը: Այս օրերին Փարիզում Անտոնիոնին իր աշխատանքներն է ավարտում «Ամպերի հետեւում» նոր ժապավենի վրա: Հոլիվուդից ստանալով այդ ուրախալի լուրը, երջանիկ ռեժիսորը որոշեց մի երեկո դադարեցնել աշխատանքները ժապավենի վրա եւ, մտերիմներին հրավիրելով գարեջրատուն, նշեց այդ իրադարձությունը:

Ինչպես նշում է Մոնիկա Վիտտին, «Օսկարը» Անտոնիոնիի համար գեր վաստակած պարգեւ է, որը մի փոքր ուշացել է նրա ստեղծագործական ճանապարհին:

Իտալացի ամենահայտնի կինոգենարիստ Տոնինո Գուերան, որը երկար տարիներ աշխատել է Անտոնիոնիի հետ, զարմանում է՝ «զերմ մեկ ան գամ Անտոնիոնին կարտահայտի իր հիացմունքը: Գիտեմ, որ նրա սիրտը լողում է երջանկության մեջ, սակայն նա... անկեղծորեն լռում է: Ի՞նչ կարող է ասել: Նրա փոխարեն խոսում են ֆիլմերը»:

Պատրաստեց
ԱԿՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

«Պարի Սեն-Ժերմենի» հաջողությունը

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում ավարտվեցին քառորդ եզրափակիչ հանդիպումները, եւ հայտնի դարձան կիսաեզրափակիչի բոլոր չորս մասնակիցները: Պատասխան հանդիպումներում `բնականաբար ամենամեծ հետաքրքրությունն առաջացնում էր «Սեն-Ժերմենի» եւ «Բարսելոնի» մրցավեճը, որը տեղի ունեցավ Փարիզում: Հիշեցնենք, որ Բարսելոնում տեղի ունեցած հանդիպումն ավարտվել էր ոչ-ոքի 1-1: Այս անգամ էլ պայքարն արտակարգ լարված էր: Սակայն «Սեն-Ժերմենը» խաղում էր ոգեւորությամբ: Եւ չնայած 50-րդ րոպեին Բակկերոն գլխի գեղեցիկ հարվածով առաջ մղեց հյուրերին, սակայն 71-րդ րոպեին աշխարհի չեմպիոն, բրազիլացի Ռաին, որը հանդես է գալիս ֆրանսիական թիմում, հավասարեցրեց հաշիվը: 12 րոպե անց հետո տարածությունից անվրեպ հարվածով Բոերին 2-1 հաշվով մեծ հաղթանակ բերեց «Պարի Սեն-Ժերմենին»: Խաղին ներկա գտնված 50000 մարզասերների ուրախությանը չափ ու սահման չկար:

Կիսաեզրափակչում նույնպես «Սեն-Ժերմենին» մեծ փորձություն է սպասում: Նրա մրցակիցն է լինելու եվրոպական ֆուտբոլային, մեկ այլ գրանդ Միլանի «Միլանը»: Վերջինս երկու հանդիպումների արդյունքներով հաղթահարեց Պորտուգալիայի չեմպիոն Լիսաբոնի «Բենֆիկային»: Լիսաբոնում տեղի ունեցած պատասխան հանդիպման հաշիվը չբացվեց 0-0: Իսկ առաջին խաղում «Միլանը» հաղթել էր 2-0 հաշվով:

Չեմպիոնների լիգայի մյուս կիսաեզրափակիչ զույգը կկազմեն Մյունխենի «Բավարիան» եւ Ամստերդամի «Այաքսը»: Չնայած Շվեդիայի «Գյոթեբորգ» թիմի հետ առաջին հանդիպումը Մյունխենում ավարտվել էր ոչ-ոքի 0-0, այնուամենայնիվ Ստոկհոլմում տեղի ունեցած պատասխան խաղում գերմանացի ֆուտբոլիստները կարողացան հասնել իրենց նպատակին: Ճիշտ է, այս անգամ էլ հանդիպումն ավարտվեց ոչ-ոքի 2-2, սակայն «Բավարիան» արտագնա խաղում խփած գնդակների հաշվին դուրս եկավ կիսաեզրափակիչ:

«Այաքսը» սեփական հարկի տակ 3-0 հաշվով հաղթեց առավելություն հասավ «Հայդուկի» նկատմամբ: Այս թիմերի առաջին մրցավեճում գրանցվել էր ոչ-ոքի 0-0:

ՄԱՐԱԹՈՆ

Մարզադաշտից դատարան

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

[illegible] հասակ եւ 39 կգ քաշ ունեցող ֆրանսուհի Սիլվի Բոռնեթը 1992 թվականին դարձել էր մարաթոնի (42 կմ) Ֆրանսիայի չեմպիոն, տարածությունն անցնելով 2 ժամ 32 րոպե 24 վայրկյանում: Օլիմպիական խաղերին մասնակցելու համար պահանջվում էր 2 ժամ 35 րոպե արդյունք: Սակայն Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ղեկավարները, համարելով, որ իրենց չեմպիոնի ցուցանիշները զիջում են աշխարհի 16 ամենալավ արդյունքներին, նախընտրեցին Սիլվի Բոռնեթին չհայտարարել Բարսելոնյան օլիմպիադային մասնակցելու համար: Սիլվին, համարելով կատարվածն անարդարացի, դատի էր տվել Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիային: 3 տարի անց Փարիզի դատարանը հանցավոր գտավ Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիային: Սիլվի Բոռնեթն այժմ պատրաստվում է 400 հազար ֆրանկ պահանջել Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիայից որպես իր կրած վնասի փոխհատուցում: «Շաբաթական վազելով 150-170 կմ, կյանքիս միակ երազն էր մասնակցել օլիմպիական խաղերին: Եւ երբ իմացա, որ Բարսելոն չեմ մեկնելու, որպես բողոք փորձեցի հացադուլ հայտարարել: Բայց շատ նիհար լինելով օրակի չդիմացի: Դեռ 1988 թվականին մարզվել եմ ԱՄՆ-ում եւ Նոր Զելանդիայում: Այն ժամանակ էլ Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիայի ղեկավարներն ինձ չուղարկեցին Սեուլ օլիմպիական խաղերին մասնակցելու: Բարսելոնը եկավ փաստելու, որ պայքարն ուղղված էր իմ դեմ», հայտարարեց Սիլվի Բոռնեթը: 35-ամյա Սիլվին, որ Լեոն անունով մի աղջիկ ունի, այսքանից հետո էլ երազում է մասնակցել գոնե 1996 թվականին Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերին: Սիլվի Բոռնեթի հետ կապված խնդիրը մտահոգում է Ֆրանսիայի թեթեւ աթլետիկայի ֆեդերացիայի ներկայիս նախագահ Ֆրանսուա Ժյուլարին, որն ասում է. «Եթե այս դատական որոշումը վավերացվի, շատ վտանգավոր հետեւանքներ կունենա, քանի որ ամեն մի մարզիկ փոքր վեճեր ունենալով ֆեդերացիայի հետ, կդիմի դատարան, իսկ դա կվերածվի անարխիայի»:

Փարիզի դատարանի որոշումն իրոք որ պայթուցիկ հետեւանքներ կարող է ունենալ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի ճարտար ազգային ֆեդերացիան 1995 թվի ճարտար կարճ (դավի) չեմպիոնատի աշխարհի Մոնտե-Կառլոյի առաջնությանը մասնակցելու թիմ կազմելու համար Երեւանի Նարեի «Ծիծեռնակ» տուրբազայում մարտի 25-ից անցկացնելու է փակ նախնական մրցափուլեր, յուրաքանչյուրը առանց մասնակցի համար 10000 դրամ մուտքավճարով կանխիկ կամ փոխանցումով: Մրցաշարերում առաջին հինգ տեղեր գրաված մարզիկները եզրափակիչ փուլում կորոշեն Հայաստանի թիմի առնվազն 6 անդամին:

Մասնակիցների գրանցումը Երեւանի Շախմատի տանը մինչեւ մարտի 24-ը ժամը 11-ից 18-ը:

Մասնակիցների թիվն անսահմանափակ է:

Հովանավորները փոխանցումը կարող են կատարել ԲԱԲ ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ կոդ 759, հաշիվ 700208 ՀՆԱՖ-ին:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Կանխատեսելի վոլեյբոլի մրցաշարը

ՀՀ սպորտավարչության վոլեյբոլի պետական մարզիչ Նորայր Շահբազյանը տեղեկացրեց, որ մարտի 17-ին Գյումրի, Վանաձոր, Աբովյան եւ Կոտայք քաղաքներում մեկնարկելու է վոլեյբոլի հանրապետության փնջային առաջնությունը: Նախնական այս փուլին կմասնակցեն 64 թիմ` 32 տղամարդկանց եւ 32 կանանց: Կիսաեզրափակիչ հանդիպումները 8-ական թիմերի մասնակցությամբ նախատեսված է անցկացնել ապրիլի 6-ին, որից հետո 4 շրջանով եւ 4 թիմերի մասնակցությամբ կսկսվեն եզրափակիչ հանդիպումները: Լ.Տ.

Հրդեհ ձյան վրա

«Օգնությո՜ւն, օգնությո՜ւն: Մեքենաս վառվում է», գոռում էր վթարի ենթարկված մեքենայի վարորդը: Այս դեպքը պատահեց Ֆրանսիայի Ալպյան լեռների Շամոնիս քաղաքի ձյունոտ ճանապարհների վրա կազմակերպված 24 ժամյա արշավի ժամանակ: Ֆրանսիացի ավտոարշավորդ Բերտրան Բալասի BMW մակնիշի ավտոմեքենան անորոշ պատճառներով սկսեց վառվել: Բերտրանը փորձեց մեքենան անվտանգության համար կանգնեցնել ճանապարհի եզրին: Բայց ինքն անսպասելիորեն հայտնվեց կրակի մեջ: Չունենալով այլ հնար, նա փորձում էր դուրս գալ մեքենայից: Ստանալով գլխի եւ ոտքերի մի քանի թեթեւ այրվածքներ, Բերտրանը մի քանի վայրկյան անց միայն կարողացավ մեքենայի մյուս դռնից դուրս գալ: Այնուամենայնիվ 8 օր անց նա կրկին մասնակցում էր մեկ այլ ավտոարշավի:

Չինացիները պատժվեցին

Չինացիների հաջողությունները մի շարք ազգային մրցամարզեզներում վաղուց կասկած են հարուցում, որ նրանք արգելված դեղամիջոցներ են օգտագործում: Եւ ահա, ինչպես վկայում է Չինաստանի եւ Ճապոնիայի միջեւ բարեկամության ասոցիացիան, Չինաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեն ստիպված է եղել վերադարձնել 23 մեդալները (15 ոսկի, 7 արծաթ, 1 բրոնզ), որոնք Չինաստանի 11 մարզիկներ նվաճել էին անցյալ հոկտեմբերին Ճապոնիայի Հիրոսիմա քաղաքում տեղի ունեցած Ասիական խաղերում: Բանն այն է, որ այդ 11 մարզիկները հրոք օգտագործել են արգելված դեղամիջոցներ, որը հաստատել է ՄՕԿ-ի դոպինգի դեմ պայքարի հանձնաժողովը:

ՇԱԽՄԱՏ

1,6 միլիոն, 2 միլիոն, ո՞վ ավելի...

ՖԻԴԵ-ի քարտուղարությունից ստացված հաղորդման համաձայն, այս տարվա նոյեմբերին Հարավսլավիայում նշանակված Կարպով-Անանդ մրցախաղը կկայանա երկու քաղաքներում` Սուրբ Ստեփանոսում եւ Բելգրադում: Հայտարարված է, որ ՖԻԴԵ-ի աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար անցկացվելիք այդ մենամարտի մրցանակային գումարը կկազմի 2 միլիոն դոլլար: Դա ավելի է, քան առաջիկա սեպտեմբերին Քյոլնում կայանալիք պրոֆեսիոնալների ասոցիացիայի չեմպիոնական մրցախաղի հոնորարը (1,6 մլն. դոլլար), բայց պակաս է, քան ֆիդեականներին ավելի վաղ խոստացել էր մագնատ Ռավի Սանգին (2,95 դոլլար): Իսկ առայժմ Կամսկին խաղանական Լաս Պալմասում շարունակում է մենամարտը Անանդի հետ` Կասպարովի հետ հանդիպելու իրավունքի համար: Հինգերորդ պարտիայի ոչ-ոքիից հետո հաշիվը դարձավ 2,5:2,5:

Հայտնում ենք Լինարեսի մրցաշարի 11-րդ տուրի այն արդյունքները, որոնք դեռ չեն հրապարակվել: Շիրովը հաղթեց Թոփալովին, ոչ-ոքի ավարտվեցին Տիվյակով-Լոթյե, Լյուբոեւիչ-Իլեսկաս, Շորթ-Սոկոլով պարտիաները: Այդ օրը Հակոբյանի անհաջողությամբ ավարտված խաղում հայ շախմատիստի մրցակիցը Խալիֆմանն էր:

ՓԱՌԱՏՈՆ

Բրազիլիան ֆուտբոլից այն կողմ

Ռիո դե Ժանեյրոյի Կոպակաբանա ծովափը համարվում է աշխարհում ամենագեղեցիկը: Կոպակաբանան Բրազիլիայի հոգին է, զվարճության առաջին վայրը: Բրազիլիայի ազգային օլիմպիական կոմիտեն, ֆինանսավորվելով «Կոկա-կոլա» ֆիրմայի կողմից, պատրաստվում է Կոպակաբանայում կազմակերպել երկու ամիս տեւողությամբ մարզահանդես, որի ծրագրի մեջ ընդգրկված կլինեն 22 մարզաձեւեր հիմնականում ջրային եւ ավազի վրա: Օրինակ, beach-volley, beach-basket, beach-soccer: Բայց մրցապարեզ դուրս կգան նաեւ մարմնամարզիկները, թեթեւ աթլետները, բռնցքամարտիկները, ձյուդոիստները, կարատեիստները:

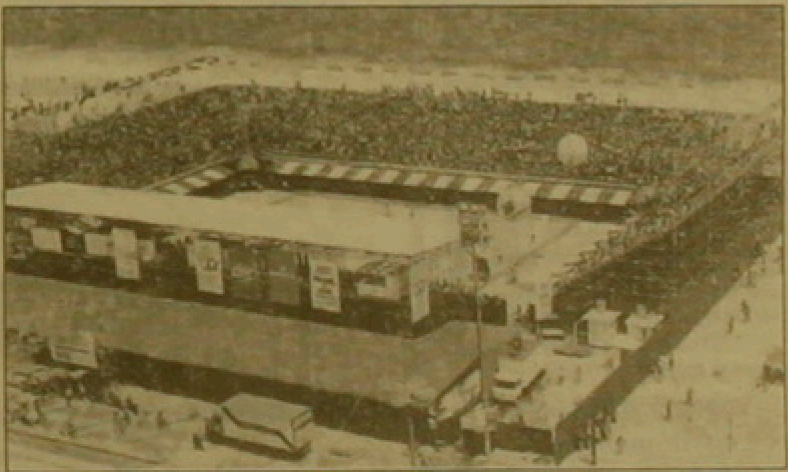

Կոպակաբանայի ավազների վրա այս առթիվ կառուցվել է 16 հազար տեղանոց մարզադաշտ, որը երկու ամիս շարունակ պետք է ընդունի մարզական փառատոնի մասնակիցներին: Հրավիրվածների թվում են աշխարհահռչակ այնպիսի մարզիկներ, ինչպիսիք են ռուսաստանցի լողորդ Ալեքսանդր Պոպովը, կուբացի բարձրացատկորդ Խավիեր Սոտոմայորը, ամերիկացի լեգենդար բասկետբոլիստ Մեջիկ Ջոնսոնը եւ ուրիշներ: Կազմակերպիչների ցանկությունն է Բրազիլիայի մարզասերներին հնարավորություն ընձեռել ականատես լինելու նոր մարզաձեւերի, քանի որ ֆուտբոլից ու վոլեյբոլից բացի 140 միլիոն բնակչություն ունեցող Բրազիլիան ուրիշ մարզաձեւերի հանդեպ եւ մեծ հաջողություններ չունի:

Սամբայի երկրում նոր մարզաձեւերը մարզադաշտ կբերեն բազմամիլիոն հանդիսականների: Դա փոքր ինչ կթեթեւացնի տնտեսական մեծ ճգնաժամ ապրող երկրի բնակիչների հոգսերը: Գ. Ս.

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Կորաչի գավաթը Բեռլինի թիմին

Ֆուտբոլային մրցաշարերի պես եվրոպական երկրների բասկետբոլի ակումբային թիմերի մրցաշարերն էլ ավարտվում են գարնանը: Եւ ահա վերջնագիծը հատեց դրանցից առաջինը` Կորաչի գավաթի խաղարկությունը: Այս մրցաշարը, որը նախատեսված է տղամարդկանց համար, մեծ մասսայականություն է վայելում եւ կարելի է համեմատել ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության հետ: 1994-95 թթ. Կորաչի գավաթակիր դարձավ Բեռլինի «Ալբա» թիմը: Վերջին եզրափակիչում երկու հանդիպումների արդյունքներով առավելության հասավ Իտալիայի «Ստեֆանել» (Միլան) թիմի նկատմամբ: Առաջին հանդիպումը, որը տեղի էր ունեցել Միլանում, ավարտվել է ոչ-ոքի` 87-87: Բեռլինում տեղի ունեցած պատասխան խաղում նույնպես պայքարը անզիջում էր: Առաջին կեսից հետո հյուրերն առջեւում էին 48-47 հաշվով: Սակայն, ի վերջո, 85-79 հաշվով հաղթանակ տարավ «Ալբասը», որն էլ առաջին անգամ տիրեց պատվավոր ավարին:

Դեռ շարունակվում է բասկետբոլի տղամարդկանց եվրոպական ամենահեղինակավոր մրցաշարը ակումբային առաջնությունը: Քառորդ եզրափակչի պատասխան խաղում Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ն Պիրեյ քաղաքում 9 միավորի տարբերությամբ զիջեց Հունաստանի «Օլիմպիակոսին»: Մոսկվայում տեղի ունեցած նույն մրցակիցների առաջին հանդիպումը ԲԿՄԱ-ն հաղթել էր խոշոր հաշվով: Սակայն այս մրցաշարում գնդակների տարբերությունը հաշվի չի առնվում, եւ կիսաեզրափակչի իրավունք կստանա այն թիմը, որը կհաղթի 3-րդ մրցավեճում:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Շախմատային օլիմպիադայի խորհրդանշանի եւ ազդականշի մրցույթ

Շախմատի 32-րդ համաշխարհային օլիմպիադայի եւ ՖԻԴԵ-ի 67-րդ կոնգրեսի կազմակերպական կոմիտեն հայտարարում է մրցույթ Երեւանում 1996 թ. անցկացվելիք համաշխարհային օլիմպիադայի եւ կոնգրեսի խորհրդանշանի (էմբլեմի) եւ երաժշտական ազդականշի ստեղծման համար:

Մրցույթում լավագույնը ճանաչված խորհրդանշանի եւ ազդականշի հեղինակների համար սահմանվում է 1-ական մրցանակ 300 ամերիկյան դոլլարին համարժեք դրամի չափով:

Առաջարկները մինչեւ 1995 թ. ապրիլի 10-ը պետք է ներկայացնել հետեւյալ հասցեով. Երեւան, Խանջյան 50, շախմատի համաշխարհային օլիմպիադայի կազմկոմիտեին (հեռ. 55-49-23):

Համաշխարհային օլիմպիադայի կազմկոմիտե

ԿՈՐԵԼ Է

Շահումյանի շրջանի «ՎԱՐԴԱՇԱՐ-90» կոոպերատիվի կլոր կնիքը: Համարել անվավեր:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տուն տնամերձ հողամասով (200 քմ) եւ օժանդակ կառույցներով: Հասցեն՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք թիվ 2 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը), Հեռ.՝ 285873

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսանողական ջոկատների հանրապետական շտաբը Կամավորական աշխատանքների ծառայությունը մինչեւ ս. թ. ապրիլի 6-ը շարունակում է ընդունել դիմումներ Եվրոպայի երկրների աշխատանքի միջազգային ճամբարների ծրագրերի մրցույթին մասնակցելու համար:

Մրցույթի պայմանները

1. Անգլերեն (ֆրանսերեն, գերմաներեն) լեզվի ազատ տիրապետում
2. Ուղեվարձի վճարման հնարավորություն

Հասցեն Կորյունի 19ա, 7-րդ հարկ, հեռ. 52-27-88, 52-27-01

Yerevan - Moscow

ATTIS

ԱՎԻԱՑԻՈՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՎԱ

ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ՄԱՐԴԱՏԱՐ SU 194 (ՇԵՐԵՄԵՏԻԵՎՈ-1)

չվերթի տոմսեր

Չվերթն իրագործվում է «ԱԵՐՈՖԼՈՏ-Ռուսաստանյան միջազգային ավիաուղիներ» Ռուսաստանյան ազգային ավիաընկերության ԻԼ-62 միջազգային օդանավով

- Թռիչքի օրերը՝ երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ կիրակի, ժամը 16.50
- Սպասարկումը միջազգային չափանիշներով
- Տնտեսական, բիզնես և առաջին կարգեր
- գները՝ պետական
- Տոմսերի արժեքի մեջ մտնում է "AeroMar" ֆիրմայի սնունդը

ՏՈՄՍԵՐԻ ԱՄՐԱԳՐՈՒՄ ԵՎ ՏՈՒՆ ՀԱՍՑՆԵԼ, ՈՒՂԵՎՈՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱԴՐՈՒՄ ՕԴԱՆԱՎԱԿԱՅԱՆ

Տոմսերը վաճառվում են Երևան, Աբովյան փ.7, Ռուսական դրամատիկական թատրոնի տոմսարկղում

Հեռախոսներ: **582-653, 564-978**

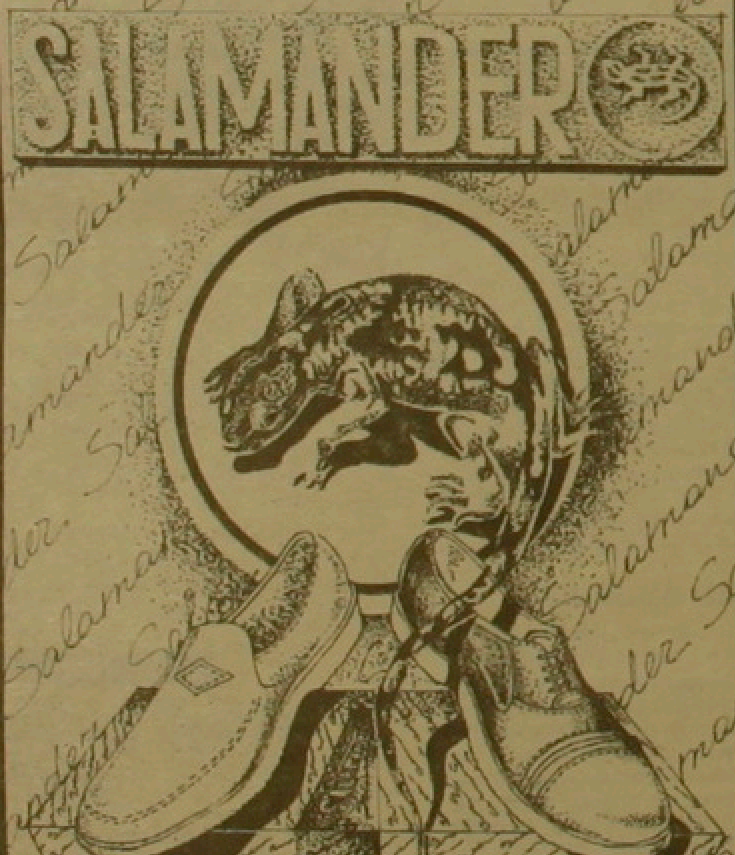

Ովքեր ցանկանում են դառնալ աշխարհահռչակ «SALAMANDER» ֆիրմայի երջանիկ գնորդը, կարող են հանդիպել «Հրազդան» մարզադաշտի սրահում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հակոբ Պարոնյանի անվան կոմեդիայի թատրոնում մարտի 19-ին «Հայք» համույթը կներկայացնի նոր «ՔԱՂԱՔ ՈՋՆԻՆԵՐ» շոուն:

Ծրագրում

երգ-երաժշտություն, հումոր, յոգ:

Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղում եւ մետրոպոլիտենի տարածքում: Սկիզբը՝ ժամը 14-ին:

☎ 58.01.01, 47.25.75, 42.70.85

ԵՎԱ

«ԵՎԱ» ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է ձեզ 15-25-ամսյա դասընթացների հետեւյալ մասնագիտությունների գծով

- Համակարգչային ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա՝ հետեւյալ բաժիններում
  - օպերատորական գործ (MS DOS, NORTON, WINDOWS, տեքստային եւ գրաֆիկական խմբագրիչներ)
  - տվյալների բազաներ
  - ծրագրավորման լեզուներ
- անգլերեն լեզու
- բանկային գործ եւ համակարգիչների կիրառումը բանկերում
- հաշվապահության եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոմերցիա եւ էթիկետ
- մեքենագրություն (մասամբ)

Ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուներով:

Ընդունելությունը ամեն օր, ժ. 13.00-ից 16.00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:

Հասցեն՝ Սարյան 4 (Մ. Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց) Հեռ. 58-21-22 (ժ. 13.00-ից 16.00-ը) եւ 58-58-71 (շուրջօրյա):

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ԵՐԵՎԱՆ - ԲԵՅՐՈՒԹ

[illegible]

7 ՕՐՎԱ [illegible] ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

3 աստղանի հյուրանոց, Լիբանանի տեսարժան վայրեր, ծովափ, օրական 2 անգամ

14 ՕՐՎԱ [illegible] ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

3 աստղանի հյուրանոց

Անհատական վիզաների եւ այլ փաստաթղթերի ձեւակերպում եւ հաստատում Մոսկվայում:

A STYLE

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ: Հեռ. 565575

«ԱՅՍԲԵՐԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

COMPANY

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

բեռների ավիափոխադրում

ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՎԱ

(ԻԼ-76ՏԴ ինքնաթիռով, Չկալովսկի օդանավակայան)

- Մատչելի գներ
- Վճարումը՝ ցանկացած ձեւով
- Կանոնավոր չվերթներ
- Բեռնման ժամանակը՝ 6 ժամ

Հնարավոր է հումքի, սարքավորումների, նավթամթերքների, արդյունաբերական ապրանքների պայմանագրային առաքում ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներից:

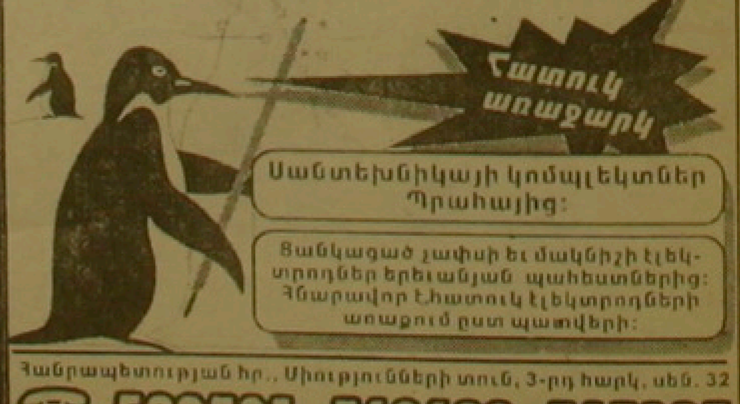

Սանտեխնիկայի կոմպլեկտներ Պրահայից:

Ցանկացած չափսի եւ մակնիշի էլեկտրոդներ երեւանյան պահեստներից: Հնարավոր է հատուկ էլեկտրոդների առաքում ըստ պատվերի:

Հանրապետության հր., Միությունների տուն, 3-րդ հարկ, սեն. 32

☎ **520531, 560633, 565095**

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1999 Տպաքանակը՝ 7000 Ստորագրված է տպագրության՝ 16. 03. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@